

Projekt

z dnia 13 marca 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY TARNÓW**

z dnia 2026 r.

**w sprawie uchwalenia raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska w Gminie Tarnów na lata
2021 – 2025 z perspektywą do roku 2028 w latach 2023 - 2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153, ze zm.) w związku art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r., poz. 647, ze zm.), Rada Gminy Tarnów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska w Gminie Tarnów na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2028 w latach 2023 - 2024” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tarnów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały nr
Rady Gminy Tarnów
z dnia 2026 r.

RAPORT

Z WYKONANIA

PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE TARNÓW NA LATA 2021-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028

W LATACH 2023-2024

TARNÓW, WRZESIEŃ 2025 R.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	5
1.1. Podstawa prawna.....	5
1.2. Cel i zakres opracowania.....	5
1.3. Metodyka prac i materiały wykorzystane do opracowania.....	5
1.4. Źródła informacji.....	6
2. PRIORYTETY I CELE W POLITYCE EKOLOGICZNEJ GMINY TARNÓW.....	6
2.1. Priorytety wynikające z dokumentów strategicznych gminy Tarnów.....	6
2.2. Priorytety wynikające z dokumentów strategicznych wyższego rzędu.....	7
3. OCENA JAKOŚCI ŚRODOWISKA GMINY TARNÓW.....	8
3.1. Powietrze atmosferyczne.....	8
3.2. Hałas.....	12
3.3. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	14
3.4. Zasoby wodne.....	15
3.5. Gleby.....	18
3.6. Zasoby przyrodnicze.....	25
3.7. Cele i kierunki działań wynikające z Programu ochrony środowiska dla gminy Tarnów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028.....	31
4. OMÓWIENIE REALIZACJI PRZYJĘTYCH W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA” CELÓW, KIERUNKÓW DZIAŁAŃ I ZADAŃ.....	32
4.1. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w polu interwencji - Ochrona powietrza atmosferycznego.....	32
4.2. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w polu interwencji - Pole interwencji - Ochrona przed hałasem.....	39
4.3. Pole interwencji - ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	40
4.4. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.....	41
4.5. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji – gospodarka wodno-ściekowa.....	42
4.6. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji – zasoby geologiczne.....	43
4.7. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji - gleby.....	43
4.8. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji - Gospodarka odpadami.....	44
4.9. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji - ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego.....	44
4.10. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji – Zagrożenia poważnymi awariami.....	45
4.11. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Obszar interwencji - Edukacja ekologiczna, kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego.....	47
4.12. Sumaryczny koszt wykonania POŚ w latach 2021-2022.....	49
4.13. Podsumowanie ilościowe zaplanowanych działań.....	49
5. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA-AKTUALIZACJA NA LATA 2021-2022.....	52
6. PODSUMOWANIE.....	53

SPIS TABEL

Tabela 1. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2022 rok	9
Tabela 2. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2022 rok.....	10
Tabela 3 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu,	11
Tabela 4 Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Tarnów.....	14
Tabela 5 Sieć wodociągowa w Gminie Tarnów w latach 2023 – 2024 roku.....	16
Tabela 6 Sieć kanalizacyjna w Gminie Tarnów w latach 2023 – 2024 roku.....	16
Tabela 7 Wyniki badań gleb w roku 2023.....	19
Tabela 8. Wyniki badań gleb z roku 2024.....	20
Tabela 9 Cele, kierunki działań i priorytety w ochronie środowiska.....	25
Tabela 10 Sumaryczny koszt wykonania POŚ w latach 2023-2024.....	36
Tabela 11 Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska.....	42

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik Nr 1	Realizacja zadań związanych z ochroną powietrza w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów
Załącznik Nr 2	Realizacja zadań związanych z budową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz ochroną wód w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów
Załącznik Nr 3	Realizacja zadań związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem środowiska (planowaniem przestrzennym) w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów
Załącznik Nr 4	Realizacja zadań związanych z ochroną lasów w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów
Załącznik Nr 5	Realizacja zadań związanych z ochroną gleb w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów
Załącznik Nr 6	Realizacja zadań związanych z gospodarką odpadami w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów
Załącznik Nr 7	Realizacja zadań związanych z likwidacją nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów
Załącznik Nr 8	Realizacja zadań związanych z edukacją ekologiczną w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów
Załącznik Nr 9	Realizacja zadań związanych z realizacją zadań monitorowanych w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów

SKRÓTY

b.d. -	Brak danych
b.k.d. -	Brak kosztów dodatkowych
GDDKiA -	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ-	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS -	Główny Urząd Statystyczny
IUNG-	Instytut Upraw i Nawożenia Gleb w Puławach
JCWP -	Jednolite części wód powierzchniowych
JCWPd-	Jednolite części wód podziemnych
KPOŚK-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
MPZP -	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW -	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR -	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OSP -	Ochotnicze straże pożarne
PGW-WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PONE-	Plan ograniczenia niskiej emisji
POŚ -	Program ochrony środowiska
PMŚ -	Państwowy Monitoring Środowiska
PEM -	Promieniowanie elektromagnetyczne
PEP-	Polityka Ekologiczna Państwa
PONE-	Plan Ograniczenia Niskiej Emisji
PSZOK-	Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych
RDW -	Ramowa Dyrektywa Wodna
WFOŚiGW -	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ -	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO-	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
WPMŚ-	Wojewódzki Program Monitoringu Środowiska
ZDW -	Zarząd Dróg Wojewódzkich

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawa prawna

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnów na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 został przyjęty do realizacji uchwałą Rady Gminy Tarnów NR XXV/342/2021 z dnia 19 sierpnia 2021 r. i był podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej władz gminy w latach 2021-2024.

Realizacja Programu ma na celu zrównoważony rozwój gminy Tarnów uwzględniający poprawę stanu środowiska przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury ochrony środowiska.

Program jest spójny z przyjętymi dokumentami dotyczącymi rozwoju przestrzennego i społeczno - gospodarczego Gminy.

1.2. Cel i zakres opracowania.

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 maja 2025 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy - Prawo ochrony środowiska Dz.U. z 2025r. poz. 647) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządzają co dwa lata raporty z realizacji z przyjętych w Programach Ochrony Środowiska kierunków działań i zadań oraz określenia stopnia zgodności stanu środowiska naturalnego z zasadami zrównoważonego rozwoju wyrażonego w polityce ekologicznej państwa.

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 18 ust. 2 i 3 nakłada obowiązek :
sporządzenia raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska w okresie kolejnych dwóch lat, który przedstawia Radzie Gminy.

Uchwałą Rady Gminy z przyjęcia Raportu przedkłada Staroście Powiatu.

Sporządzony dla gminy Tarnów Raport posłuży ocenie realizacji zadań i celów przyjętych w Programie oraz efektów tych działań w latach 2023 -2024, koszty realizacji oraz źródła finansowania w okresie dwuletnim, podobnie jak opracowany w roku 2023 raport z wykonania zadań w roku 2021-2022.

1.3. Metodyka prac i materiały wykorzystane do opracowania.

Raport przedstawia informacje dotyczące stanu realizacji zadań w latach 2023 – 2024 zawartych w załączniku do uchwały Rady Gminy Tarnów NR XXV/342/2021 z dnia 19 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu ochrony środowiska dla gminy Tarnów na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2028 . Działania dotyczące poprawy stanu środowiska na terenie gminy Tarnów prowadzone były jako:

- działania własne gminy – realizowane w większości przez samorząd oraz jednostki bezpośrednio podległe gminie,
- działania koordynowane – realizowane głównie przez jednostki i instytucje działające na terenie gminy w sektorze gospodarki komunalnej, instytucje państwowe realizujące zadania z zakresu monitoringu środowiska, zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

Należą do nich:

- Starostwo Powiatowe w Tarnowie,
- Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.,

- Polskie Wody - Państwowe Gospodarstwo Wodne, Nadzór Wodny w Tarnowie
- Nadleśnictwo Gromnik,
- Okręgowa Stacja Rolniczo-Chemiczna w Krakowie,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad w Krakowie,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Tarnowie.,
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Tarnowie.

Poprawa stanu środowiska uzależniona jest od poprawy stanu jego poszczególnych komponentów : powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, zasobów przyrodniczych. Natomiast na podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy składa się kilka czynników, które wzajemnie się uzupełniają, m.in.: poprawa warunków bytowych, poprawa stanu wyposażenia gminy w urządzenia obsługi turystyki, rekreacji i wypoczynku, wzrost atrakcyjności środowiska przyrodniczego i krajobrazowego.

Przy wyznaczaniu działań i zadań ekologicznych w analizowanych polach interwencji kierowano się również uwarunkowaniami określającymi charakter i specyfikę gminy takimi jak: przemysłowo - rolniczy charakter gminy oraz aktualny stopień realizacji przedsięwzięć mających wpływ na dalszą poprawę stanu środowiska.

1.4 Źródła informacji

Informacje o sposobie realizacji zadań wyszczególnionych w tabelach Nr 15 i 16 POS zostały uzyskane z udostępnionych danych Urzędu Gminy Tarnów i innych materiałów dostępnych na stronach BIP organów rządowych i samorządowych realizujących poszczególne zadania.

Dane dotyczące realizacji zadań koordynowanych przekazały w ankietach jednostki realizujące poszczególne zadania wyszczególnione w p. 1.3.

Każdy z celów określonych w programie analizowany był oddzielnie z przywołaniem zadań przyjętych do realizacji, wskazania podmiotów realizujących inwestycje infrastrukturalne lub działania miękkie oraz oceny ilościowej posługując się wskaźnikami określonymi w Programie.

2. PRIORYTETY I CELE W POLITYCE EKOLOGICZNEJ GMINY TARNÓW

2.1. Priorytety wynikające z dokumentów strategicznych gminy Tarnów

- UCHWAŁA NR XXXVIII/522/2022 RADY GMINY TARNÓW z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Tarnów na lata 2022-2030. Horyzont czasowy Strategii jest spójny z okresem programowania strategii rozwoju województwa małopolskiego zaplanowanej do 2030r. pn. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028, którego raport z jego wykonania w latach 2023-2024 stanowi niniejsze opracowanie.

- Uchwała nr XXIV/266/2017 Rady Gminy Tarnów z dnia 2 lutego 2017 roku w sprawie przyjęcia "Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Tarnów na lata 2015 – 2023".

2.2. Priorytety wynikające z dokumentów strategicznych wyższego rzędu

Wybór celów strategicznych, celów operacyjnych i wynikających z nich działań i zadań, wynika z dokumentów wyższego rzędu, z których największe znaczenie posiadają:

- Polityka ekologiczna Państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze ochrony środowiska i gospodarki wodnej - 16 lipca Rada Ministrów przyjęła "Politykę ekologiczną państwa 2030 – strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" – PEP 2030, który jest najważniejszym dokumentem strategicznym w tym obszarze. PEP 2030 jest strategią zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, której rolą jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców.
- Program Strategiczny Ochrona Środowiska przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr XLVIII/684/21 z dnia 27 grudnia 2021 r., który realizuje Strategię Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. Program Strategiczny Ochrona Środowiska prezentuje działania przewidziane do realizacji w latach 2021-2027 z perspektywą do 2030 roku, w tym także te, które nie wynikają z bezpośrednich kompetencji Samorządu Województwa Małopolskiego. Jest więc dokumentem kompleksowo traktującym zadania ochrony środowiska poprzez wyznaczone cele i najistotniejsze kierunki działań we wskazanych obszarach interwencji.

Obszary interwencji:

1. Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona powietrza;
2. Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych;
3. Zrównoważone korzystanie ze środowiska;
4. Edukacja, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, monitoring i zarządzanie.

Cele interwencji realizowane są poprzez zaplanowane zadania, a ich stopień wykonania jest monitorowany przy wykorzystaniu wskaźników, określonych dla poszczególnych kierunków interwencji. Program Strategiczny Ochrona Środowiska jest aktualizacją programu obowiązującego w latach 2014 - 2020.

Cel strategiczny wyznaczony w Strategii województwa „Małopolska 2030” to :

Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej

Dla osiągnięcia celów w ww. obszarze mają służyć główne kierunki takie jak:

- Ograniczanie zmian klimatycznych,
- gospodarowanie wodą,
- ochrona bioróżnorodności i krajobrazu,
- edukacja ekologiczna.

Kierunek rozwoju gospodarka o obiegu zamkniętym, realizowany jest w obszarze GOSPODARKA w ramach celu szczegółowego:

Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
--

- Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, uchwała Nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r. Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych, informowania społeczeństwa lub alarmowych w strefach województwa małopolskiego w danym roku kalendarzowym. Program został aktualizowany Uchwałą Nr LXXV/1102/23 Sejmiku Województwa Małopolskiego przyjętą w dniu 20.11 2023r.

3. OCENA JAKOŚCI ŚRODOWISKA GMINY TARNÓW

Zgodnie z art. 25 b ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska) Główny Inspektor Ochrony Środowiska opracowuje, nie rzadziej niż raz na 4 lata, raport o stanie środowiska w Polsce. Raporty obejmują analizę środowiska w poszczególnych województwach we wszystkich jego komponentach.

Dodatkowo GIOŚ dokonuje pięcioletniej oceny jakości powietrza w strefach, co stanowi podstawę do określenia metod rocznych ocen jakości powietrza.

Chociaż raporty ogólnokrajowe są publikowane co 4 lata, Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi bieżący monitoring jakości powietrza, a oceny jakości powietrza dla poszczególnych województw publikowane są corocznie.

3.1. Powietrze atmosferyczne

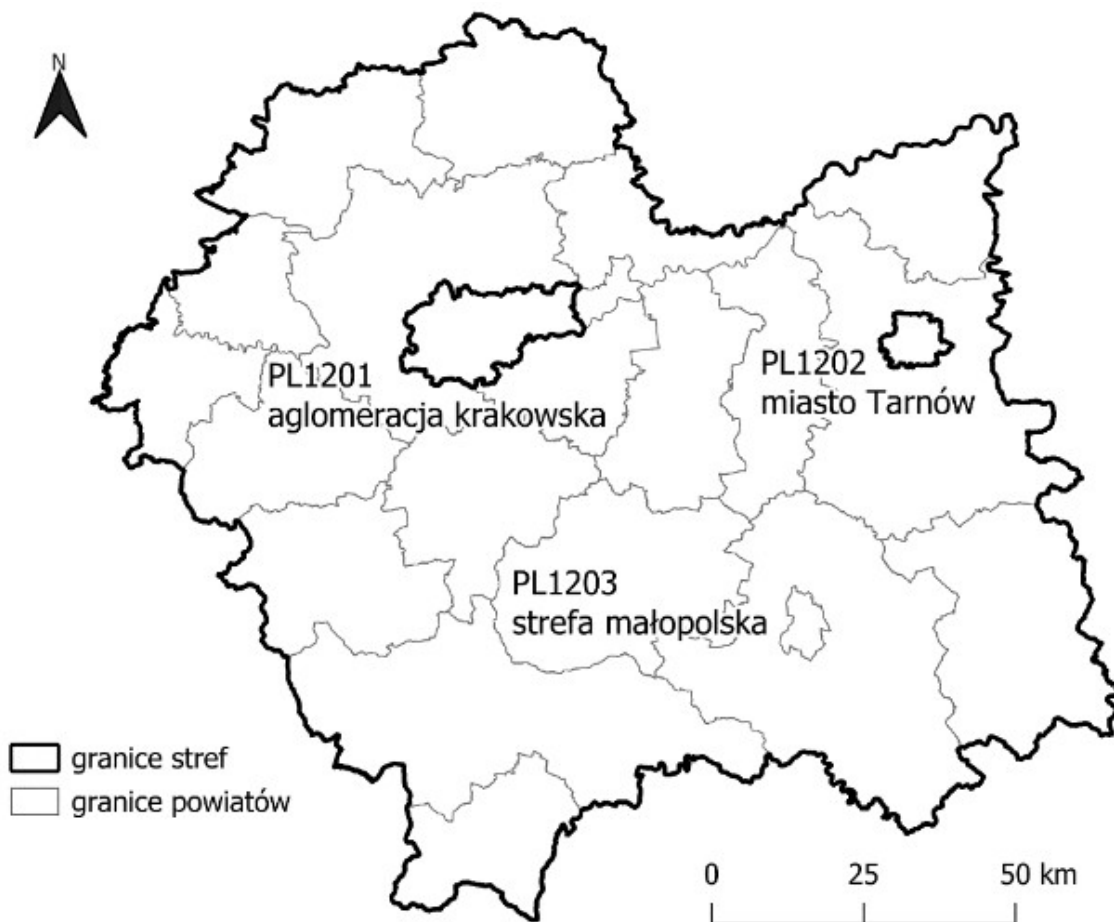
Stan jakości powietrza w gminie Tarnów oszacowano na podstawie danych Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) dla województwa małopolskiego w opracowaniach pt. „Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023 i 2024”.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw) na podstawie art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2023 poz.1506) dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w strefach określonych na podstawie art. 89 ustawy - Prawo ochrony środowiska, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji zanieczyszczeń odrębnie, według określonych kryteriów.

Klasyfikacji dokonano dla trzech stref na terenie województwa małopolskiego: aglomeracji krakowskiej, miasta Tarnów i strefy małopolskiej. Podział województwa małopolskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za rok 2024 /opracowanie GIOŚ/ przedstawiono na rysunku Nr 1.

Stan powietrza przedstawiony został na tle całego województwa małopolskiego, jako pochodna wielu warunków : klimatycznych, wielkości emisji zanieczyszczeń przemysłowych, energetycznych, komunikacyjnych zarówno w gminie jak i w całym regionie oraz sposobu rozprzestrzeniania się.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie małopolskim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze województwa małopolskiego ma również napływ zanieczyszczeń z sąsiednich województw oraz z Europy.

Rys. 1 Podział województwa małopolskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za rok 2024
/opracowanie GIOŚ/

Gminę Tarnów zakwalifikowano do strefy małopolskiej o kodzie PL 1203, zamieszkałej przez 2 523 316 mieszkańców, której powierzchnia wynosi 14 784 km².

Ocenie podlegają zanieczyszczenia, dla których w prawie krajowym i w dyrektywach unijnych określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z klas podstawowych A, C.

Podstawę zaliczenia strefy do określonej klasy, stanowią wyniki oceny uzyskane na obszarach o najwyższych poziomach stężeń danego zanieczyszczenia w strefie.

Lokalizacja obszarów na terenie poszczególnych stref, na których występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych, docelowych lub celów długoterminowych dla substancji w powietrzu została wskazana na podstawie matematycznego modelowania transportu i przemian substancji w powietrzu oraz metody obiektywnego szacowania opartej o wyniki wyżej wspomnianego modelowania.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia ludzi została wykonana na obszarze 3 stref województwa małopolskiego (aglomeracja krakowska, miasto Tarnów, strefa małopolska) odrębnie dla 12 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), ozonu (O_3), benzeny (C_6H_6), pyłu zawieszonego PM_{10} , pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ oraz zanieczyszczeń oznaczanych w pyłe zawieszonym PM_{10} : benzo(a)pirenu (B(a)P), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i ołowiu (Pb). Ocena pod kątem ochrony roślin została wykonana dla strefy małopolskiej odrębnie dla 3 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO_2), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O_3).

Ocena jakości powietrza za rok 2023 wykazała znaczny spadek stężeń zanieczyszczeń pyłowych, a tym samym poprawę jakości powietrza w województwie małopolskim, w porównaniu z rokiem 2022. W 2023 roku dotrzymany został poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ na obszarze wszystkich trzech stref, podczas gdy w 2022 roku, został przekroczony w strefie małopolskiej.

Pomimo istotnej poprawy jakości powietrza w 2023 roku, wystąpiło przekroczenie dopuszczalnego poziomu średniorocznego dwutlenku azotu w aglomeracji krakowskiej oraz dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{10} , w strefie małopolskiej. Przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM_{10} wystąpiło w aglomeracji krakowskiej oraz w strefie małopolskiej.

Poprawa jakości powietrza w roku 2023 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych. Ciepłejsze, w porównaniu do wielolecia, miesiące zimowe skutkowały mniejszymi emisjami zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza z indywidualnych źródeł grzewczych. Poprawie jakości powietrza sprzyjało również wystąpienie w okresie zimowym opadów przewyższających normy wieloletnie. Z uwagi na konieczność zmian dotyczących listy stanowisk pomiarowych wykorzystanych w ocenie, oraz liczby dni z przekroczeniem poziomu docelowego dla ozonu, opracowano „Aneks nr 1 do raportu Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023”.

W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniowe zmniejszanie się stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu. Istotnym problemem w województwie małopolskim pozostają jednak wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM_{10} w sezonie grzewczym. W 2024 r. przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych odnotowano w strefie małopolskiej, a także w aglomeracji krakowskiej. W 2024 podobnie jak w roku 2023, na całym obszarze województwa małopolskiego dotrzymany został poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$.

W roku 2024 w strefie małopolskiej nie został dotrzymany poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM_{10} - w pozostałych dwóch strefach parametr ten był dotrzymany. Należy jednak zaznaczyć, iż względem roku 2023 widoczny jest spadek stężeń B(a)P w pyłe zawieszonym PM_{10} . Główną przyczyną przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM_{10} w strefie małopolskiej była emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków.

We wszystkich strefach województwa małopolskiego, podobnie jak w latach wcześniejszych przekroczony został poziom celu długoterminowego ozonu określony pod kątem ochrony zdrowia, a w strefie małopolskiej dodatkowo przekroczony został poziom celu długoterminowego określony w celu ochrony roślin. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu spowodowane było przede wszystkim warunkami meteorologicznymi sprzyjającymi tworzeniu się

ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery oraz napływem spoza granic województwa i kraju mas powietrza zanieczyszczonych ozonem.

Dla pozostałych zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu, oraz ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyłe zawieszonym PM10 odpowiednio poziomy dopuszczalne lub docelowe na terenie wszystkich stref województwa małopolskim zostały dotrzymane, a stężenia wymienionych zanieczyszczeń były niskie.

Poniżej przedstawiono zestawienie wyników oceny dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem ochrony zdrowia ludzi dla województwa małopolskiego i ochrony roślin.

Tabela 1. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5) [źródło: GIOŚ]

Kod strefy	Nazwa strefy	SO2	NO2	C6H6	CO	O3 ¹	PM10	Pb(PM10)	As(PM10)	Cd(PM10)	Ni(PM10)	Bap (PM10)	Pm 2,5 ²
PL1201	Aglomeracja Kraków	A	C	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A1
PL1202	Miasto Tarnów	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
PL1203	Strefa małopolska	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A1

1) Dla ozonu - poziom celu długoterminowego, wszystkie strefy uzyskały klasę D2

Strefa małopolska - ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych: pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 (faza II) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 zakwalifikowano strefę do klasy C.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin ocenie podlegała tylko strefa małopolska - dla wszystkich analizowanych zanieczyszczeń strefa ta została zaliczona do klasy A.

Tabela 2. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C) [źródło: GIOŚ]

Kod strefy	Nazwa strefy	SO2	NOX	O3 ¹)
PL1203	Strefa małopolska	A	A	A

1) Dla ozonu - poziom celu długoterminowego - strefa małopolska uzyskała klasę D2.

Na przeważającym obszarze województwa małopolskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: arsen, ołów, kadm i nikiel.

Na podstawie klasyfikacji stref województwa małopolskiego za rok 2024 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla stref województwa:

- aglomeracja krakowska - do klasy C zakwalifikowano strefę ze względu na przekroczenia: poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu oraz poziomu dopuszczalnego stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10,

- strefa małopolska - do klasy C zakwalifikowano strefę ze względu na przekroczenia: poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

We wszystkich strefach został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu - klasa D2. Największym problemem w skali województwa małopolskiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń - marzec, październik - grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowała w 2024 r. większość stacji pomiarowych w strefie małopolskiej.

W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniowe zmniejszanie się stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu. Istotnym problemem w województwie małopolskim pozostają jednak wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ w sezonie grzewczym.

3.2. Hałas

Ochrona przed hałasem polega na utrzymywaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego poziomu lub co najmniej na tym poziomie, a także na zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do poziomu dopuszczalnego, w sytuacjach gdy nie jest on dotrzymany.

Z tego względu zagadnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zostało uregulowane prawnie poprzez Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112).

Obowiązujące normy hałasu według w/w rozporządzenia przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB] / Dopuszczalny długotrwały średni poziom dźwięku A w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalności będące źródła hałasu	
		LAeqD / LDWN	LAeqN / LN	LAeqD / LDWN	LAeqN / LN
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50 / 50	45 / 45	45 / 45	40 / 40
2.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży 2) c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61 / 64	56/59	50 / 50	40 / 40
3.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) tereny mieszkaniowo-usługowe	65 / 68	56 / 59	55 / 55	45 / 45
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68 / 70	60 / 65	55 / 55	45 / 45

(źródło: Dz. U. 2014, poz. 112)

Objaśnienia:

1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei liniowych.

2) W przypadku niewykorzystania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

3) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Hałas może być uciążliwy, a także szkodliwy dla zdrowia nawet w przypadku niewielkich przekroczeń, zwłaszcza, jeżeli występują w porze ciszy nocnej. Dlatego tak ważne jest ograniczenie nadmiernego hałasu w środowisku. Coraz większą uwagę na ochronę przed hałasem zwraca się przy realizacji nowych inwestycji, modernizacji obiektów już istniejących oraz w planowaniu przestrzennym, zwłaszcza na terenach w sąsiedztwie istotnych źródeł hałasu.

Na terenie gminy Tarnów najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest ruch komunikacyjny generowany przez poruszające się pojazdy samochodowe. Na uciążliwość tę narażone są miejscowości usytuowane wzdłuż drogi krajowej, wojewódzkiej i powiatowych.

W opracowaniach GIOŚ brak danych dotyczących pomiarów poziomu hałasu w środowisku w latach 2023-2024.

W 2023 roku GIOŚ wykonano opracowania dotyczące dobrych praktyk w zakresie tworzenia programów ochrony środowiska przed hałasem, w tym programów do strategicznych map hałasu oraz programów ochrony przed hałasem. Przeprowadzono również ocenę wskaźników zdrowotnych hałasu przemysłowego.

Według informacji Starostwa Powiatowego w Tarnowie ilość zarejestrowanych samochodów na terenie gminy Tarnów w latach 2023-2024 przedstawiała się następująco:

Stan na dzień	Samochody osobowe	Samochody ciężarowe
31.12.2023	13 424	1 912
31.12.2024	15 504	2 154

W latach 2024 zanotowano wzrost liczby pojazdów, jakie posiadają mieszkańcy gminy Tarnów.

W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego (2021 – 2022) roku nastąpił jednak spadek ilości zarejestrowanych samochodów w bazie CEPiK, z uwagi na wyrejestrowanie z mocy ustawy samochodów, które nie posiadały badań technicznych oraz za które nie uiszczono opłat z tytułu ubezpieczenia samochodów OC w okresie 10 lat.

Realizując zadania Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Małopolskiego dokonywano pomiarów poziomu hałasu na odcinkach dróg wojewódzkich i powiatowych w województwie małopolskim oraz pomiary hałasu kolejowego. Ostatnie dane pochodzą z roku 2021.

Na terenie gminy Tarnów zlokalizowano jeden punkt pomiaru hałasu kolejowego, który zlokalizowany był w miejscowości Jodłówka Wałki.

Pomiary hałasu komunikacyjnego, przeprowadzone w 2021 roku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w wybranych lokalizacjach w województwie małopolskim, wykazały, że poziom hałasu:

- na wszystkich badanych odcinkach dróg utrzymywał się w zakresie powyżej 50 dB i sięgał ponad 70 dB,
- na liniach kolejowych nie przekroczył 60 dB,
- od lotniska - nie przekroczył 45 dB.

W miejscowości Jodłówka-Wałki dopuszczalny poziomu hałasu kolejowego nie był przekroczony zarówno w porze dnia jak i w porze nocy.

Pewną uciążliwość powodują także zakłady rzemieślnicze i usługowe zlokalizowane blisko zabudowy o charakterze mieszkalnym. Ich wpływ na ogólny klimat akustyczny Gminy Tarnów nie jest jednak znaczący i nie stwarza nadmiernej uciążliwości dla mieszkańców gminy.

Przez teren Gminy przebiega również trakcja kolejowa Tarnów - Muszyna, której obciążenie ruchem nie powoduje uciążliwości akustycznej.

Działalność kontrolna w zakresie emisji hałasu drogowego i z instalacji realizowana jest przez organy GIOŚ.

Decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu z instalacji przemysłowych w przypadku stwierdzenia na podstawie wykonanych pomiarów, przekroczenia norm hałasu w środowisku wydawane są przez w/w jednostkę.

W latach 2023 zgłoszono jedną interwencję a w roku 2024 – dwie interwencje w zakresie uciążliwości hałasu na terenie gminy Tarnów, które jednak nie skutkowały wydaniem decyzji administracyjnej.

3.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

Podstawowym założeniem monitoringu PEM jest śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 ustawy Prawo ochrony środowiska – przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Inspekcja Ochrony Środowiska bada poziom pól elektromagnetycznych w środowisku w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMS) w sposób ujednolicony dla całego kraju od roku 2008.

Na terenie gminy Tarnów głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego jest sieć i urządzenia elektroenergetyczne. Mieszkańcy powiatu zaopatrywani są w energię elektryczną systemem linii napowietrznych, napowietrzno - kablowych i kablowych wysokiego, średniego i niskiego napięcia a także stacje bazowe sieci telefonii komórkowej.

Na terenie gminy Tarnów znajduje się sześć stacji bazowych w następujących lokalizacjach: Tarnowiec 108 kościół, Góra Św. Marcina, Koszyce Małe ul. Główna 45 - kościół, trzy stacje w Woli Rzędzińskiej, w Zbylitowskiej Górze ul. Skotnik 65 takich operatorów jak: PLAY, PLUS, T-MOBILE.

Zgodnie z danymi publikowanymi przez GIOŚ badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wykonywane są w cyklach trzyletnich. Podstawowym założeniem tej obserwacji jest śledzenie zmian poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, w powiązaniu z informacją o występowaniu źródeł pól elektromagnetycznych, mogących powodować przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Celem pomiarów nie było przedstawienie wpływu poszczególnych obiektów emitujących fale elektromagnetyczne na poziom pól elektromagnetycznych w środowisku, w miejscu ich występowania, a jedynie określenie oddziaływania pól elektromagnetycznych w miejscach dostępnych dla ludności.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymywaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszaniu poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Lokalizacje obiektów uciążliwych, oddziałujących na człowieka ze względu na możliwość zwiększonego promieniowania pól elektromagnetycznych powinny znajdować się poza terenami mieszkalnymi.

Na terenie województwa małopolskiego w roku 2023 wykonano pomiary w 86 punktach pomiarowych dla każdej z trzech wymienionych kategorii obszarów:

- centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.,
- pozostałe miasta,
- tereny wiejskie.

Żaden z punktów pomiarowych nie znajdował się na terenie gminy Tarnów.

W 40 punktach pomiarowych usytuowanych na terenie powiatów : suskiego, bocheńskiego, miechowskiego, myślenickiego i proszowickiego średnia z 0,5 godzinowego pomiaru była wyższa od dolnego progu czułości sondy pomiarowej wynoszącego 0,3 V/m.

Np. w gminie wiejskiej – Lubień – 0,43 V/m, co stanowi 1,54% wartości dopuszczalnej poziomu PEM w środowisku.

W 2018 roku pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych wykonane przez WIOŚ w Krakowie obejmowały jeden punkt w powiecie tarnowskim zlokalizowany w miejscowości Pleśna- Łowczówek. Uzyskana średnia wartość natężenia PEM była poniżej 0,37V/m, a tym samym nie przekraczała wartości dopuszczalnej wynoszącej 7V/m.

3.4. Zasoby wodne

3.4.1. Wody powierzchniowe

Gmina Tarnów znajduje się w dorzeczu Górnej Wisły.

Uwarunkowania hydrograficzne dzielą obszar Gminy Tarnów na zlewnię Dunajca i Wisłoki. Część południowa i północno-zachodnia Gminy znajduje się w zlewni Białej Tarnowskiej będącej prawobrzeżnym dopływem Dunajca, który stanowi zachodnią granicę Gminy. Wschodni fragment Gminy Tarnów tj. wschodnia część wsi Wola Rzędzińska oraz wieś Jodłówka-Wałki znajdują się w zlewni Wisłoki poprzez potok Przemes z jego licznymi dopływami, który uchodzi do rzeki Grabinka. Na terenie Gminy Tarnów nie ma jezior ani sztucznych zbiorników wodnych.

Ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniem i osiągnięcie dobrego ich stanu jest głównym celem Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE (RDW), priorytetem w gospodarowaniu wodami na terenie Wspólnoty Europejskiej.

Jest to także jeden z głównych celów określonych zarówno w krajowych, jak i regionalnych strategicznych dokumentach planistycznych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, m.in. w Planach gospodarowania wodami, Programie ochrony środowiska dla województwa małopolskiego i podkarpackiego.

Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Tarnów ich stan oraz cel środowiskowy a także ocenę ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych określono na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, który został wprowadzony rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022r. (Dz.U. z 2023r. poz. 300) stanowiącym aktualizację dotychczasowego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2016r. poz. 1911 i 1958).

Punkty pomiarowo-kontrolne zostały zlokalizowane na podstawie dostępnych dokumentów referencyjnych przekazanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej oraz wytycznych

Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Na terenie gminy Tarnów brak punktów pomiarowych jakości JCWP wyszczególnionych w tabeli 4.

Badaniami objęto JCWP zlokalizowane poza terenem gminy Tarnów:

- Biała Tarnowska w odcinku JCWP - Od Rosówki do ujścia. Najbliższy punkt pomiarowy w ramach monitoringu usytuowany jest w Tarnowie –Koszycach,
- Dunajec w odcinku JCWP - Od Zbiornika Czchów do ujścia. Najbliższy punkt pomiarowy w ramach monitoringu usytuowany jest w miejscowości Ujście Jezuickie.

Tabela 4 Jednolite części wód powierzchniowych występujące na terenie gminy Tarnów

L.p.	Nr JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Aktualny stan	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
Rzeczne						
1.	PLRW 20001121499	Dunajec od Więckówki do ujścia	Naturalna część wód (NAT)	Zły stan wód	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
2.	PLRW 200007214899	Biała od Rostówki do ujścia	Naturalna część wód (NAT)	Zły stan wód	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
3.	PLRW 200010218769	Grabinka (Lewobrzeżny dopływ Wisłoki)	Naturalna część wód (NAT)	Zły stan wód	Zagrożona	Umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
4.	PLRW 200006218729	Potok Chotowski	Naturalna część wód (NAT)	Zły stan wód	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny

Na terenie Gminy Tarnów nie ma jezior ani sztucznych zbiorników wodnych.

- Dunajec uchodzi do Wisły w miejscowości Ujście Jezuickie w powiecie dąbrowskim. Jest obszarem NATURA 2000 o kodzie PLH 120085.

- Biała Tarnowska uchodzi do Dunajca w miejscowości Biała. Biała Tarnowska jest obszarem NATURA 2000 o kodzie PLH 120090.

Do mniejszych cieków wodnych przepływających przez gminę Tarnów należą potoki:

- Potok Przemes zakwalifikowany do JCWP Grabinka PLRW200017218769 (zwanej też Czarną Tarnowską) wypływa w miejscowości Wola Rzędzińska – silnie zmieniona JCWP, monitorowana przez WIOŚ w Rzeszowie w m. Dębica. Potok na znacznej długości został włączony do obszaru NATURA 2000 „Dolna Wisłoka z Dopływami” o kodzie PLH180053.
- potok Chotowski PLRW 20006218729 wypływający w miejscowości Podgórska Wola - lewobrzeżny dopływ Wisłok, silnie zmieniona JCWP, monitorowana przez WIOŚ w Rzeszowie w m. Dębica.

3.4.2. Wody podziemne

Gmina Tarnów zlokalizowana jest w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd Nr 150 (kod PLGW 2000150). Jest to zbiornik z czwartorzędu, porowy o powierzchni 2042,3 km²

Wody podziemne województwa małopolskiego poddawane są zarówno presjom ilościowym jak i jakościowym. W użytkowaniu wód podziemnych dominuje pobór na cele zaopatrzenia ludności, również przemysłu.

Monitoring zwykłych wód podziemnych realizowany jest w sieciach obserwacyjnych: krajowej, regionalnej i lokalnej.

Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu), ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego oraz jednolitych części wód podziemnych przeznaczonych do poboru wody dla potrzeb zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Badania w sieci krajowej były realizowane przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie.

Punktem sieci obserwacyjnej Państwowej Służby Hydrogeologicznej dla powiatu tarnowskiego jest punkt pomiarowy w Szerzynch nr S-37.

W wyniku monitoringu oceniany jest stan chemiczny (jakość) oraz stan ilościowy wód podziemnych.

Ocena stanu ilościowego polega na ocenie kształtowania się poziomu zwierciadła i stopnia szczyptywania dostępnych zasobów wód podziemnych. Ocena stanu chemicznego jest oceną aktualnej jakości wód, w oparciu o zestaw wskaźników fizykochemicznych i chemicznych, oraz trendu zmian dotyczących stężeń poszczególnych wskaźników, a w szczególności biogenów. Sieć obserwacyjno-badawczą wód podziemnych tworzą: sieć stacjonarnych obserwacji wód podziemnych, sieć monitoringu stanu chemicznego wód podziemnych funkcjonująca w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska.

Dane opublikowane w Raporcie o stanie środowiska w województwie małopolskim opublikowanym w 2020r. dotyczących stanu czystości dla wód podziemnych dla JCWPd - PLGW 2000150) przedstawiają się następująco :

- stan ilościowy JCWPd – dobry,
- stan chemiczny – dobry,
- stan ogólny – dobry.

W ocenie stanu wód podziemnych w w/w punkcie pomiarowym stwierdzono III klasę końcową dla wartości średnich.

Wskaźnikami decydującymi były : AOX, Ca, HCO₃ (AOX (adsorbowalne związki chlorowcoorganiczne. AOX to parametr grupowy, świadczący o występowaniu w próbce wody związku lub grupy związków chlorowcoorganicznych, które są adsorbowalne na węglu aktywnym). Decydującym wskaźnikiem był AOX.

Cele środowiskowe dla zbiorników wód podziemnych w województwie małopolskim według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023r. poz. 300) są następujące :

- dobry stan ilościowy,
- dobry stan chemiczny.

Realizacja niespełnienia celów środowiskowych dla JCWPd - PLGW 2000150) nie jest zagrożona.

3.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Tarnów posiada dobrą infrastrukturę techniczną, będącą efektem aktywności samorządowej i działań inwestycyjnych od roku 1991.

System zbiorowego zaopatrzenia Gminy w wodę obejmuje całą gminę.

Według danych bazy Bank Danych Regionalnych stan sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Tarnów przedstawiono w tabelach Nr 5 i 6.

Tabela 5 Sieć wodociągowa w Gminie Tarnów w latach 2023 - 2024 roku

Sieć wodociągowa w gminie Tarnów	Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	Ilość pobranej wody [dam3]	Liczba podłączonych odbiorców
2023	246,5	790,0	7 160
2024	248,0	818,9	7 229

Źródło: raport o stanie gminy Tarnów

Tabela 6 Sieć kanalizacyjna w gminie Tarnów w latach 2023-2024

Sieć kanalizacyjna w gminie Tarnów	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Ścieki Odprowadzane [dam3]	Liczba podłączonych odbiorców
2023	304,8	721,1	5 752,
2024	306,8	750,1	6 655

Źródło: raport o stanie gminy Tarnów

W gminie funkcjonowało 116 przydomowych oczyszczalni ścieków, które zgodnie z art. 5 ust.1 pkt.2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach muszą spełniać wymagania techniczne i sanitarne określone w przepisach szczegółowych. Straż Gminna kontroluje ich stan.

Miejscowości Gminy Tarnów poprzez zrealizowaną sieć kolektorów odprowadzają ścieki komunalne do Zakładu Oczyszczalni Ścieków Sp. z o.o. w Tarnowie ul. Czysła 14, gdzie wraz ze ściekami komunalnymi powstającymi w obrębie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Tarnowa

i przemysłowymi z Z.A. oczyszczane są w kilku procesach mechanicznie i kierowane są do biologicznego oczyszczania z osadem czynnym. Istniejąca mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków jest w trakcie modernizacji. Przebudowane będą komory, rurociągi i układy sterownicze. W efekcie dojdzie do intensyfikacji biologicznych procesów oczyszczania ścieków. Spadnie emisja substancji biogennych do środowiska, wzrośnie produkcja energii elektrycznej z biogazu. Zmniejszą się stężenia azotu w odprowadzanych ściekach a tym samym oczyszczalnia spełni zobowiązania wynikające z Dyrektywy 91/271/EWG oraz nowej Dyrektywy 2024/3019 dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

Wylot z Zakładu Oczyszczalni Ścieków w Tarnowie do Białej znajduje się w jednolitej części wód rzeki Biała od Rostówki do ujścia nr JCWP (na arkuszu mapy - załącznik Nr 2) – 442,

- Europejski kod JCWP – PLRW2 00014214899,
- Typ JCWP – mała rzeka fliszowa,
- status - silnie zmieniona część wód,
- cel środowiskowy – dobry potencjał wód.

Najbliżej zlokalizowany punkt pomiarowy na rzece Białej znajduje się w Tarnowie – w Koszycach – kod punktu pomiarowego PL01S1501_1827.

3.5. Gleby

Wprowadzenie nowej dyrektywy, która jest częścią "Strategii UE na rzecz ochrony gleb do 2030 roku", nakłada na państwa członkowskie obowiązek regularnego zbierania danych o stanie gleb, w tym poziomu materii organicznej, zanieczyszczeń, zagęszczenia, erozji i bioróżnorodności.

Monitoring jakości gleb w Małopolsce jest realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a jego celem jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb, w szczególności gleb ornych.

Zadanie to ma na celu śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka (antropopresji).

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski realizowany jest od 1995 roku, w 5 - letnich cyklach. Monitoring obejmuje użytki rolne, tereny sadownicze, na których istnieje bezpośrednia zależność pomiędzy stanem gleby a bezpieczeństwem produkowanej żywności.

Wyniki monitoringu są istotne dla oceny stanu środowiska i podejmowania działań mających na celu ochronę gleb.

Zanieczyszczenie powierzchni ziemi ocenia się na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi.

Sposób prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny powierzchni ziemi (Dz.U. poz. 1395).

RAPORT Z III ETAPU REALIZACJI ZAMÓWIENIA „MONITORING CHEMIZMU GLEB ORNYCH W POLSCE W LATACH 2020-2022” jest ostatnim opublikowanym w roku 2023 raportem, w którym przedstawiono analizę wyników badań z roku 2020 r. oraz ocenę tendencji zmian w latach 1995-2020.

Krajową sieć monitoringu tworzy 216 punktów pomiarowych, zlokalizowanych na gruntach ornych całego kraju, w tym na terenie województwa małopolskiego – 17 punktów pomiarowych.

Punkty reprezentują obszary o różnym stopniu intensyfikacji produkcji rolnej oraz obszary znajdujące się w zasięgu oddziaływania różnego rodzaju zanieczyszczeń.

Lokalizacja punktów uwzględnia zróżnicowanie pokrywy glebowej (typy, gatunki, rodzaje, kompleksy przydatności rolniczej, klasy bonitacyjne) a także inne czynniki środowiska, mogące być pomocne w pozyskiwaniu informacji o stanie i zmianach właściwości zachodzących w glebach tj. intensywność produkcji rolniczej czy presje antropogeniczne na obszary użytkowane rolniczo.

Zakres badań obejmuje właściwości gleby takie jak: skład granulometryczny, kwasowość, zawartość materii organicznej, właściwości sorpcyjne, zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin, zawartość makroelementów, pierwiastków śladowych, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), pestycydy, radioaktywność i zasolenie gleb.

W powiecie tarnowskim zlokalizowano dwa punkty pomiarowe: w Białej i Zakliczynie.

Monitoring chemizmu gleb ornych w województwie małopolskim w roku w 2015 roku wskazywał na przekroczenie dopuszczalnych standardów jakości gleby dla pestycydów chloroorganicznych – DDT/DDE/DDD w punkcie pomiarowym w Białej (gm. Tarnów).

Zakres badania gleb ornych przeprowadzonych w 2020 r. nie obejmował oznaczenia stężenia zanieczyszczenia w tym wskaźniku.

W w/w punktach pomiarowych na terenie powiatu tarnowskiego nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnych zawartości metali ciężkich w glebie (arsen, bar, chrom, cynk, kadm, kobalt, miedź, nikiel, ołów, rtęć).

W przypadku żadnego z analizowanych metali ciężkich nie zaobserwowano trendu akumulacji w warstwie powierzchniowej gleb obszarów użytkowanych rolniczo.

Badania stanu gleb w gminie Tarnów w latach 2023-2024 na zlecenie Urzędu Gminy Tarnów prowadziła Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Krakowie w wytypowanych miejscowościach gminy pod kątem optymalizacji zabiegów agrotechnicznych.

W roku 2023 prowadzono badania gleb na terenie 9 miejscowości: Koszyce Wielkie, Łękawka, Poręba Radlna, Radlna, Tarnowiec, Wola Rzędzińska, Zawada, Zbylitowska Góra i Zgłobice. Pobrano łącznie 100 próbek, które reprezentowały obszar 81,77 ha w tym:

87 próbek z gruntów ornych – 80,48 ha,

1 próbkę z użytków zielonych – 0,29ha,

12 próbek z upraw sadowniczych – 1,00ha.

W pobranych próbkach wykonano oznaczenia odczynu pH oraz zawartości przyswajalnych form : fosforu, potasu i magnezu.

Dodatkowo w 19 próbkach oznaczono mikroelementy: mangan, miedź, cynk i żelazo. Badania przeprowadzono w akredytowanym laboratorium Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Krakowie zgodnie z polskimi normami oraz procedurami obowiązującymi w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Krakowie, w którym wdrożono system zarządzania zgodny z wymaganiami PN-EN ISO/IEC 17025 stosując obowiązujące normy i procedury badawcze. Wyniki badań przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym w ujęciu procentowym według klas zasobności. Celem badania była ocena stanu gleb. Oceny dokonano w oparciu o :

- „Zalecenia nawozowe cz.I Liczby graniczne do wyceny zawartości w glebach makro i mikroelementów –wydanie II-JUNG (1990)”,

- „Zalecenia nawozowe dla uprawy roślin polowej i trwałe użytków rolnych, Puławy 2010,

- „Określanie potrzeb nawożenia roślin sadowniczych. Zasady, liczby graniczne i dawki nawożenia. Instrukcja upowszechnieniowa nr 3” A. sadowski – SGGW, Warszawa (1990).

Odczyn gleby, którego miernikiem jest wartość pH, ma podstawowe znaczenie dla prawidłowego wzrostu i rozwoju roślin. Brak regulacji odczynu może znacząco wpłynąć na poziom, jakość i bezpieczeństwo uzyskiwanych plonów. Nadmierne zakwaszenie gleb zmniejsza efektywność większości zabiegów agrotechnicznych a zwłaszcza nawożenia mineralnego, wpływa na skład i aktywność mikroorganizmów glebowych, zwiększa toksyczne działanie szkodliwych pierwiastków (zwłaszcza glinu, który ogranicza rozwój systemu korzeniowego) oraz zmniejsza odporność roślin na stres (w tym na suszę).

Z przeprowadzonych w 2023 r. badań wynika, że na przebadanym terenie gminy gleby o odczynie bardzo kwaśnym ($\text{pH} < 4,5$) stanowiły 35%, o odczynie kwaśnym ($\text{pH} 4,6 - 5,5$) – 35%, lekko kwaśnym ($\text{pH} 5,6 - 6,5$) stanowiły 15 % i obojętnym ($\text{pH} 6,6 - 7,2$) – 10%. Gleby zasadowe ($\text{pH} > 7,2$) stanowiły 5% analizowanych gleb użytków rolnych.

Odczyn gleby można zmienić poprzez wapnowanie. Przy ustalaniu wysokości dawek wapnia oprócz wartości pH należy uwzględnić kategorię agronomiczną gleby. Spośród przebadanych aktualnie użytków rolnych dla 47% gleb w gminie Tarnów zaleca się wapnowanie jako zabieg konieczny , dla 13% jako zabieg potrzebny, dla 10% ograniczony a dla 17% jako zbędny. Celem wapnowania gleby oprócz obniżenia kwasowości jest również poprawa właściwości chemicznych , fizycznych i biologicznych gleb.

W celu określenia wysokości dawek nawozów gwarantujących prawidłowy wzrost roślin uprawnych jak i utrzymanie na odpowiednim poziomie zasobności gleby niezbędna jest wiedza o zawartości w glebie podstawowych makroelementów : fosforu, potasu, i magnezu. Znajomość zawartości tych składników w glebie jest podstawą do prowadzenia zrównoważonego nawożenia zgodnie z wymogami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

Oceny zawartości przyswajalnego fosforu, potasu i magnezu w glebie dokonano w pięciostopniowej skali dla gruntów ornych i użytków zielonych oraz trzystopniowej skali dla

upraw sadowniczych. Wyniki analiz wskazują na braki makroelementów tj. fosforu, potasu i magnezu.

Wyniki analizowanych próbek wskazują na potrzebę nawożenia fosforem, potasem i magnezem. Niedobory tych składników pokarmowych ograniczają wzrost i plony roślin.

Zawartość mikroelementów była na optymalnym poziomie.

W 19 próbkach oznaczono mikroelementy: mangan, miedź, cynk i żelazo. Składniki te jako aktywatory enzymów uczestniczą w procesach metabolicznych oraz decydują o efektywnym wykorzystaniu azotu, fosforu czy pozostałych makroskładników w tworzeniu biomasy.

Oceny zawartości mikroelementów w glebie dokonano w trzystopniowej skali. W większości przebadanych próbek stwierdzono średnią zawartość mikroelementów.

W roku 2024 prowadzono badania gleb na terenie sołectw: Jodłówka Walki, Koszyce Małe, Łękawka, Nowodworze, Poręba Radlna, Radlna, Tarnowiec. Pobrano łącznie 100 próbek, które reprezentowały obszar 100,80 ha w tym:

93 próbki z gruntów ornych – 99,28 ha,

2 próbki z użytków zielonych – 0,55ha,

5 próbek z upraw sadowniczych – 0,97ha.

W pobranych próbkach wykonano oznaczenia odczynu pH oraz zawartości przyswajalnych form : fosforu, potasu i magnezu.

Dodatkowo w 19 próbkach oznaczono mikroelementy: mangan, miedź, cynk i żelazo. Badania przeprowadzono w akredytowanym laboratorium Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Krakowie zgodnie z polskimi normami oraz procedurami obowiązującymi w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Krakowie, w którym wdrożono system zarządzania zgodny z wymaganiami PN-EN ISO/IEC 17025 stosując obowiązujące normy i procedury badawcze. Wyniki badań przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym w ujęciu procentowym według klas zasobności.

Celem badania była ocena stanu gleb. Oceny dokonano w oparciu o :

- „Zalecenia nawozowe cz.I Liczby graniczne do wyceny zawartości w glebach makro i mikroelementów –wydanie II-JUNG (1990)”,

- „Zalecenia nawozowe dla uprawy roślin polowej i trwałe użytków rolnych, Puławy 2010,

- „Określanie potrzeb nawożenia roślin sadowniczych. Zasady, liczby graniczne i dawki nawożenia. Instrukcja upowszechnieniowa nr 3” A. sadowski – SGGW, Warszawa (1990).

Odczyn gleby, którego miernikiem jest wartość pH, ma podstawowe znaczenie dla prawidłowego wzrostu i rozwoju roślin. Brak regulacji odczynu może znacząco wpłynąć na poziom, jakość i bezpieczeństwo uzyskiwanych plonów. Nadmierne zakwaszenie gleb zmniejsza efektywność większości zabiegów agrotechnicznych a zwłaszcza nawożenia mineralnego, wpływa na skład i aktywność mikroorganizmów glebowych, zwiększa toksyczne działanie szkodliwych pierwiastków (zwłaszcza glinu, który ogranicza rozwój systemu korzeniowego) oraz zmniejsza odporność roślin na stres (w tym na suszę).

Z przeprowadzonych w 2024 r. badań wynika, że na przebadanym terenie gminy gleby o odczynie bardzo kwaśnym ($\text{pH} < 4,5$) stanowiły 14%, o odczynie kwaśnym ($\text{pH} 4,6 - 5,5$) – 26%, lekko kwaśnym ($\text{pH} 5,6 - 6,5$) stanowiły 31 % i obojętnym ($\text{pH} 6,6 - 7,2$) – 23%. Gleby zasadowe ($\text{pH} > 7,2$) stanowiły 6% analizowanych gleb użytków rolnych.

Odczyn gleby można zmienić poprzez wapnowanie. Przy ustalaniu wysokości dawek wapnia oprócz wartości pH należy uwzględnić kategorię agronomiczną gleby. Spośród przebadanych aktualnie użytków rolnych dla 30% gleb w gminie Tarnów zaleca się wapnowanie jako zabieg konieczny , dla 11% jako zabieg potrzebny, dla 13 % jako zabieg wskazany, ograniczony a dla 18% a 28% jako zabieg zbędny. Celem wapnowania gleby oprócz obniżenia kwasowości jest również poprawa właściwości chemicznych , fizycznych i biologicznych gleb.

W celu określenia wysokości dawek nawozów gwarantujących prawidłowy wzrost roślin uprawnych jak i utrzymanie na odpowiednim poziomie zasobności gleby niezbędna jest wiedza o zawartości w glebie podstawowych makroelementów : fosforu, potasu, i magnezu. Znajomość zawartości tych składników w glebie jest podstawą do prowadzenia zrównoważonego nawożenia zgodnie z wymogami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

Oceny zawartości przyswajalnego fosforu, potasu i magnezu w glebie dokonano w pięciostopniowej skali dla gruntów ornych i użytków zielonych oraz trzystopniowej skali dla upraw sadowniczych.

Wyniki analiz wskazują na optymalną zawartość fosforu (41% gleb o wysokiej i bardzo wysokiej zawartości) i magnezu (50% gleb o wysokiej i bardzo wysokiej zawartości) oraz średnią zawartość potasu (46% gleb o średniej zawartości).

W 19 próbkach oznaczono mikroelementy: mangan, miedź, cynk i żelazo. Składniki te jako aktywatory enzymów uczestniczą w procesach metabolicznych oraz decydują o efektywnym wykorzystaniu azotu, fosforu czy pozostałych makroskładników w tworzeniu biomasy.

Oceny zawartości mikroelementów w glebie dokonano w trzystopniowej skali. W większości przebadanych próbek stwierdzono średnią zawartość mikroelementów.

W celu kontroli stanu gleb wskazane jest coroczne badanie około 20% użytków rolnych z terenu wsi, a powtórne badania należałoby przeprowadzać po 4 latach.

Wyniki badań gleb w roku 2023 i 2024 przedstawiono w tabeli Nr 7 i 8 niniejszego Raportu.

Tabele Nr 7, 8

OKRĘGOWA STACJA CHEMICZNO-ROLNICZA

W KRAKOWIE

30-134 Kraków, ul. Kołowa 3

tel./fax 12 637-04-61

Zestawienie odczynu i zasobności gleb w makroelementy

Badany okres: 2023 r., Umowa: 22/2023 Gmina Tarnów : Tarnów : DA.411.16.2023

RAZEM: Województwo: MAŁOPOLSKIE , Powiat: tarnowski, Gmina: Tarnów, ilość przebadanych gospodarstw: 12

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Kategoria agronomiczna gleby										Odczyn pH				Potrzeby wapnowania			
			bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna	bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	ko- nieczne	po- trzebne	wska- zane	ograniczone	zbędne			
Grunty orne	80,48	87	3	19	46	19	0	30	28	14	10	5	42	10	11	9	15			
		100%	3%	22%	53%	22%	0%	35%	32%	16%	11%	6%	49%	11%	13%	10%	17%			
		1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0			
Użytki zielone	0,29	100%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%			
Użytki rolne	80,77	88	3	19	47	19	0	30	29	14	10	5	42	11	11	9	15			
		100%	3%	22%	53%	22%	0%	34%	33%	16%	11%	6%	47%	13%	13%	10%	17%			
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość fosforu					Zawartość potasu					Zawartość magnezu								
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka				
Grunty orne		87	14	31	25	10	7	10	23	36	15	3	6	17	21	23	20			
		100%	16%	36%	29%	11%	8%	11%	26%	43%	17%	3%	7%	20%	24%	26%	23%			
		1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1			
Użytki zielone		100%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%				
Użytki rolne		88	15	31	25	10	7	11	23	36	15	3	6	17	21	23	21			
		100%	17%	36%	28%	11%	8%	13%	26%	41%	17%	3%	7%	19%	24%	26%	24%			

3.6. Zasoby przyrodnicze

Konfiguracja terenu gminy jest bardzo zróżnicowana.

Usytuowanie Gminy Tarnów w przestrzeni terenów o poważnym zróżnicowaniu warunków siedliskowych, znajduje swoje odzwierciedlenie w charakterystyce szaty roślinnej i świata zwierzęcego tego obszaru

Powierzchnia terenów prawnie chronionych w gminie Tarnów wynosi 3401,4 ha, co stanowi 36,9% ogólnej powierzchni administracyjnej gminy.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów.

Najcenniejszym składnikiem szaty roślinnej obszaru są lasy. Tereny pokryte przez lasy, pola uprawne, sady i pastwiska stanowią 91,6% powierzchni obszaru. Charakterystyczną cechą krajobrazu jest sterasowane i zwymnione dno starej Pradoliny Podkarpackiej (Rynny Podkarpackiej) ze śladami małych jeziorok polodowcowych. Licznie spotyka się w terenie głązy narzutowe. Największe z nich zostały uznane na pomniki przyrody.

Ustanowione pomniki przyrody ożywionej to sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych. Grupę pomników przyrody nieożywionej stanowią m.in. źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jaskinie itd.

Ogólnie na obszarze Gminy Tarnów wyznaczono 15 pomników przyrody.

Rada Gminy Tarnów objęła ochroną jako parki gminne parki wiejskie, cenne ze względu na istniejące drzewostany w Nowodworzu, Tarnowcu, Koszycach Wielkich i Koszycach Małych.

Na terenie gminy Tarnów do Obszarów Natura 2000 zostały zakwalifikowane zachodnie tereny Gminy. Są to:

- Obszar NATURA 2000 PLH 120085 „Dolny Dunajec”,
- Obszar NATURA 2000 PLH 120090 Biała Tarnowska.

Na terenie Gminy Tarnów nie występują użytki ekologiczne ani stanowiska dokumentacyjne.

Lasy w obrębie Gminy Tarnów zajmują powierzchnię 1064,8 hektarów, z czego prawie 70% stanowi własność prywatną. Lesistość gminy wynosi 12,8%.

W zarządzie Lasów Państwowych znajduje się ok. 20%, pozostała część stanowi własność komunalną lub innych osób prawnych.

Gospodarowanie zasobami leśnymi na gruntach prywatnych określają Uproszczone Plany Urządzania Lasów opracowane dla lasów prywatnych przez Starostę Powiatu Tarnowskiego. Plany urządzania lasów dla miejscowości Poręba Radlna, Łękawka są aktualne do roku 2027.

Dla miejscowości Błonie, Jodłówka Tuchowska oraz Zawada opracowano na zlecenie Starostwa Powiatowego w Tarnowie w roku 2024 Plany urządzania lasów z terminem ważności do 2034r., które zostaną zatwierdzone w roku 2025.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla terenów rolnych i leśnych grunty V i VI klasy zakwalifikowano, jako tereny, które mogą być wyłączone z użytkowania rolniczego dla ich wykorzystania celem poszerzenia zakresu i intensyfikacji zalesień.

3.7. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i poważne awarie

Do nadzwyczajnych zagrożeń możliwych do zaistnienia na terenie gminy Tarnów to: zagrożenia pożarowe, powodziowe, drogowe związane z transportem toksycznych środków przemysłowych – (materiały niebezpieczne dla ludzi i środowiska) oraz kolizje drogowe i związane z tym wycieki substancji ropopochodnych, huragany i silne wiatry.

Zadania koordynacji prac związanych z poważnymi awariami i ewentualnie powstałymi zagrożeniami regulują stosowne procedury na szczeblu powiatowym, w powiązaniu z działaniem służb ratowniczych (strażą pożarną, policją, pogotowiem ratunkowym, pogotowiem energetycznym, pogotowiem gazowym, pogotowiem wodociągowo-kanalizacyjnym). Są one zawarte w Gminnym i Powiatowym Planie Zarządzania Kryzysowego. Zawierają procedury postępowania na wypadek pojawienia się tych zagrożeń oraz zestawienie możliwych do zadysonowania sił i środków do przeciwdziałania nadzwyczajnym zdarzeniom o znamionach kryzysu.

Na terenie gminy funkcjonowało 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: w Białej, Jodłowie – Wałkach, Koszycach Małych, Koszycach Wielkich, Łękawce, Porębie Radlnej, Woli Rzędzińskiej, Zbylitowskiej Górze i Zgłobicach. Spośród nich trzy są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego: OSP Koszyce Małe, OSP Wola Rzędzińska i OSP Zgłobice.

W 2023 roku gmina poniosła koszty funkcjonowania OSP, do których jest ustawowo i bezpośrednio zobligowana, przeznaczone na utrzymanie, wyszkolenie i zapewnienie gotowości bojowej (kierowcy – mechanicy, media, badania techniczne, konserwacje i legalizacje sprzętu, ubezpieczenia, na zakup paliwa, części zamiennych, pokrycie kosztów napraw i materiałów) oraz udzieliła dotacji jednostkom na zadania związane z zakupem sprzętu i wyposażenia, w tym na współfinansowanie zakupu średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla jednostki OSP Poręba Radlna.

Kontynuowano budowę obiektu kubaturowego w Łękawce, w którym będą się mieścić pomieszczenia z przeznaczeniem dla Ochotniczej Straży Pożarnej. Realizowano ponadto rozbudowę z przebudową oraz nadbudową budynku OSP w Zbylitowskiej Górze.

W 2024 roku gmina poniosła koszty funkcjonowania OSP przeznaczone na utrzymanie, wyszkolenie i zapewnienie gotowości bojowej (kierowcy, mechanicy, media, badania techniczne, konserwacje i legalizacje sprzętu, ubezpieczenia, na zakup paliwa, części zamiennych, pokrycie kosztów napraw i materiałów) oraz udzieliła dotacji jednostkom na zadania związane z zakupem sprzętu i wyposażenia, w tym na współfinansowanie zakupu lekkiego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla jednostki OSP Koszyce Wielkie.

Kontynuowano budowę obiektu kubaturowego w Łękawce, w którym będą się mieścić pomieszczenia z przeznaczeniem dla Ochotniczej Straży Pożarnej. Realizowano ponadto rozbudowę z przebudową oraz nadbudową budynku OSP w Zbylitowskiej Górze.

3.8. Gospodarka odpadami

Gospodarkę odpadami w gminie Tarnów w latach 2023-2024 regulowała UCHWAŁA NR XXXIV/473/2022 RADY GMINY TARNÓW z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Tarnów. Z wnoszonej przez mieszkańców opłaty, która stanowi dochód gminy pokrywane są koszty:

odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;

Wielkość opłat za odbiór odpadów komunalnych wnoszonych przez mieszkańców ustalona została na podstawie złożonych przez mieszkańców deklaracji, zawierających informacje o wielkości gospodarstwa domowego.

Wyłonione w przetargach firmy specjalistyczne odbierały odpady według ustalonego harmonogramu podanego do publicznej wiadomości, które przekazywały odpady celem zagospodarowania instalacjom, z którymi posiadają stosowne umowy.

Zbieranie wytworzonych odpadów komunalnych przez Wytwórców odbywa się poprzez selekcję na:

- 1) papier,
- 2) metal,
- 3) tworzywa sztuczne,
- 4) szkło,
- 5) opakowania wielomateriałowe,
- 6) odpady ulegające biodegradacji ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów,
- 7) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- 8) odpady zielone,
- 9) przeterminowane leki i chemikalia,
- 10) zużyte baterie i akumulatory,
- 11) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 12) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- 13) odpady budowlane i rozbiórkowe,
- 14) zużyte opony,
- 15) odpady niebezpieczne z gospodarstw domowych.

Odpady zbierane selektywnie w gospodarstwach domowych wytwórcy mogą przekazać do punktów selektywnego zbierania odpadów w Tarnowie (PSZOK) przy ul. Komunalnej i ul. Kąpielowej w Tarnowie według obowiązującego regulaminu, na podstawie zawartego porozumienia z Gminą Miasta Tarnowa w tym zakresie.

Do PSZOK można przekazać odpady typu: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony, odpady zielone (trawa, liście, gałęzie). Warunki przyjęcia określonego rodzaju odpadu określa REGULAMIN PUNKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH W TARNOWIE.

Według danych 2023r.

1. Liczba mieszkańców zameldowanych w gminie Tarnów według stanu na dzień 31.12.2023 r.
- 25 790 mieszkańców,
2. Liczba mieszkańców ujęta w deklaracjach o wysokości stawek za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 21 438 mieszkańców,
3. Systemem objęto: 7 244 gospodarstw,
4. Liczba gospodarstw które zadeklarowały selektywny sposób zbierania odpadów – 7 244 gospodarstw,
5. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych i odebranych na terenie gminy Tarnów w 2023 r: - 8 374,1150Mg
6. Ilość odpadów komunalnych w niniejszej analizie przedstawiono na podstawie rocznych sprawozdań od firm wywozowych, które w 2023 r odbierały od właścicieli nieruchomości odpady komunalne. Ilość odpadów komunalnych w niniejszej analizie przedstawiono na podstawie rocznych sprawozdań od firm wywozowych, które w 2024 r., odbierały z terenu gminy Tarnów odpady komunalne w ilości 8 374,1150Mg:
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe MIKI Mieczysław Jakubowski, ul. Nad Drwiną 33, 30-841 Kraków
- P.U.H. Eco-Tech Karol Wiśniewski, ul. Kościuszki 65 C, 28-130 Stopnica
7. Łączna masa odebranych odpadów komunalnych wyniosła 8 374,1150Mg. W tym:
- Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne kod 20 03 01 : 4 714,0100 Mg

- Odpady selektywne, zebrano: 8 374,1150 w tym:
 - Opakowania z papieru i tektury kod 15 01 01 : 267,4550Mg
 - Opakowania ze szkła kod 15 01 07 : 463,3750 Mg
 - Opakowania z tworzyw sztucznych kod 15 01 02 : 1003,1550 Mg,
 - Zmieszane odpady opakowaniowe kod 15 01 06 – 985,1100Mg,
 - Szkło kod 20 01 02 : 3,4700 Mg,
 - Papier i tektura kod 20 01 01 : 1,750Mg,
 - Odpady wielkogabarytowe kod 20 03 07 : 11,3400 Mg,
 - Odpady ulegające biodegradacji kod 20 02 01 : 585,7000 Mg,
 - Odpady kuchenne ulegające biodegradacji kod 20 01 08– 333,9400Mg,
 - Tworzywa sztuczne kod 20 01 39 – 0,5100Mg,
 - Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach kod 20 03 99 : 4,3000Mg,
 - zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadów materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia innych niż wymienione w 17 01 06 kod 17 01 07 – 2,7200Mg.
- W roku 2023 mieszkańcy gminy Tarnów oddali nieodpłatnie do PSZOK łącznie 738,09 Mg (tona)

z czego :

- odpady wielkogabarytowe - 327,44 Mg,
- odpady biodegradowalne – 410,65 Mg.

Według danych 2024r.

1. Liczba mieszkańców zameldowanych na dzień 31.12.2024 r: 26 906 mieszkańców.
 2. Liczba mieszkańców wg złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi: 22 076 mieszkańców.
 3. Systemem objęto: 7 576 gospodarstw
 4. Liczba gospodarstw które zadeklarowały selektywny sposób zbierania odpadów: 7 576 gospodarstw
 5. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych i odebranych na terenie gminy Tarnów w 2024 r: 9 027,1000Mg
 6. Ilość odpadów komunalnych w niniejszej analizie przedstawiono na podstawie rocznych sprawozdań od firm wywozowych, które w 2024 r., odbierały z terenu gminy Tarnów odpady komunalne w ilości 9 027,1000Mg:
 - Przedsiębiorstwo Wielobranżowe MIKI Mieczysław Jakubowski, ul. Nad Drwiną 33, 30-841 Kraków
 - P.U.H. Eco-Tech Karol Wiśniewski, ul. Kościuszki 65 C, 28-130 Stopnica
- w tym:
- Niesegregowane odpady komunalne 20 03 01 – 5 207,5500Mg
 - Opakowania z papieru i tektury 15 01 01 – 315,2900Mg
 - Opakowania ze szkła 15 01 07- 478,6500Mg
 - Opakowania z tworzyw sztucznych 15 01 02 – 1105,8500Mg
 - Zmieszane odpady opakowaniowe 15 01 06 – 895,4500Mg
 - Szkło 20 01 02 – 0,6600Mg
 - Papier i tektura 20 01 01 – 0,3200Mg
 - Odpady wielkogabarytowe 20 03 07 – 4,2400Mg
 - Odpady ulegające biodegradacji 20 02 02 – 976,5600Mg
 - Odpady kuchenne ulegające biodegradacji 20 01 08– 3,3400Mg
 - Inne odpady nie ulegające biodegradacji 20 02 03 – 38,7400Mg
 - Tworzywa sztuczne 20 01 39 – 0,4500Mg

7. Odpady z PSZOK-ów łączna ilość: 947,5200Mg

- odpady wielkogabarytowe: 490,5600Mg

- odpady biodegradowalne: 456,9600Mg

W ramach systemu wyposażono wszystkich mieszkańców w pojemniki do zbierania zmieszanych odpadów komunalnych, pojemność pojemnika była uzależniona od ilości osób zamieszkałych na danej nieruchomości: od 1 do 4 osób pojemność 120 L, od 5 osób pojemność 240 L.

Odpady segregowane papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale zbierane są w workach o odpowiedniej kolorystyce tj. niebieski na papier, zielony na szkło, żółty na tworzywa sztuczne i metale.

Odpady zmieszane (pojemniki) odbierane były z zabudowy jednorodzinnej jeden raz na dwa tygodnie, odpady posegregowane w workach 1 x w miesiącu, odpady biodegradowalne od kwietnia do października 2 x w miesiącu, a od listopada do marca 1 raz w miesiącu (według harmonogramu).

Gmina przejęła obowiązek właściciela nieruchomości polegający na wyposażeniu nieruchomości zamieszkałych w pojemniki na odpady zmieszane i worki na odpady segregowane i ten obowiązek przekierowała na Wykonawcę wybranego w drodze przetargu jako część usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych.

Ponadto Gmina zorganizowała zbiórkę odpadów wielkogabarytowych oraz elektronicznych i niebezpiecznych we wszystkich Sektorach Gminy Tarnów (1 raz w roku, wg harmonogramu). Gmina Tarnów podpisała umowę z Małopolską Kolumną Transportu Sanitarnego na odbiór przeterminowanych leków od mieszkańców w punkcie aptecznym na terenie Gminy Tarnów, Apteka Nowodworze 72 B, Jadwiga Woronowicz.

Gmina Tarnów nie posiada na swoim terenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) i dlatego w roku 2015 podpisała porozumienie z Gminą Miasta Tarnowa na nieodpłatne korzystanie przez mieszkańców gminy z dwóch PSZOK działających w Tarnowie, prowadzonych przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Tarnowie na ul. Kąpielowej 4b oraz na ul. Komunalnej 31. Koszty dostarczania odpadów do PSZOK pokrywane są z budżetu gminy.

Mieszkańcy Gminy Tarnów mogli dodatkowo przekazać nieodpłatnie odpady komunalne z prywatnych posesji do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Tarnowie, przy ul. Komunalnej 31 i Kąpielowej 4 b.

Mieszkańcy zamieszkali na terenie gminy Tarnów dostarczyli do w/w punktów selektywnego zbierania odpadów łącznie :

W roku 2023:

- odpadów opakowaniowych z grupy 15-tej - 19,91 Mg

- zużytych opon - 16,70 Mg

- zużytej odzieży - 0,36 Mg

- odpadów z grupy 20 01 28 – farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27 - 0,44 Mg

- zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych kod 20 01 36 - 7,50 Mg

- odpadów wielkogabarytowych kod 20 03 07 - 327,44 Mg

- odpadów ulegających biodegradacji - 411,10 Mg.

W roku 2024:

- odpadów opakowaniowych z grupy 15-tej - 21,96 Mg

- zużytych opon - 22,28 Mg

- zużytej odzieży - 0,28 Mg

- odpadów z grupy 20 01 28 – farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż

- wymienione w 20 01 27 - 0,46 Mg
- zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych kod 20 01 36 - 11,72 Mg
 - odpadów wielkogabarytowych kod 20 03 07 - 521,88 Mg
 - odpadów ulegających biodegradacji - 464,10 Mg.

Z informacji przekazanych w sprawozdaniach z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w latach 2023 i 2024 do Marszałka Województwa Małopolskiego wynika, że poziomy recyklingu za 2023 rok wyniosły:

- osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – 2,74%,
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 41,47 %,
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 29%,
- Łączna masa odpadów przekazanych do termicznego przekształcania – 207,2250Mg,
- Stosunek masy odpadów przekazanych do termicznego przekształcania do odebranych i zebranych odpadów komunalnych - 2,27%.
- Poziom składowania odpadów komunalnych – 19,67%.

Poziomy recyklingu za 2024 rok:

poziomy recyklingu za 2024 rok wyniosły:

- osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – 17,11%
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 46,08 %,
- Łączna masa odpadów przekazanych do termicznego przekształcania – 44,598 Mg
- Stosunek masy odpadów przekazanych do termicznego przekształcania do odebranych i zebranych odpadów komunalnych - 1,96 %
- Poziom składowania odpadów komunalnych – 1,96%.

Część odpadów biodegradowalnych na obszarach o charakterze wiejskim wykorzystywana jest przez mieszkańców na własne potrzeby: do kompostowania, skarmiania zwierząt oraz spalania w paleniskach domowych (papier i tektura).

Koszty prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi wyniosły w 2023 roku - 7 959 793,04 zł a w roku 2024 - 9 578 700,59 zł i obejmowały odbiór odpadów z gospodarstw domowych, koszt likwidacji śmieci z dzikich wysypisk, koszt odbioru odpadów przez Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajdujący się w Tarnowie.

Przedstawione wyżej koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi nie obejmują kosztów obsługi administracyjnej całego systemu, kosztów prowadzonych akcji informacyjnych, działań promujących selektywną zbiórkę odpadów i promowanie proekologicznych zachowań i wyborów w codziennym życiu.

W gminie Tarnów sukcesywnie wykonywane są roboty demontażowe elementów azbestowych wbudowanych w zabudowę mieszkalną i gospodarczą. Pomoc gminy polega na corocznym dofinansowywaniu kosztów odbioru, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest od osób fizycznych w ramach ustalonego limitu.

Staraniem gminy usunięto w roku 2023 – 53,96 Mg, 2024 – 55,06 Mg, zdemontowanych odpadów zawierających azbest, które zostały unieszkodliwione poprzez składowanie na składowisku odpadów przemysłowych „Za Białą”. Koszt wywozu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych w latach 2023-2024 wyniósł 49 732,38.

Mimo funkcjonowania systemu gospodarki odpadami opartego na ponoszeniu opłat przez mieszkańców za odbieranie śmieci z gospodarstw domowych, w dalszym ciągu odpady wyrzucane są w miejscach niedozwolonych, przypuszczalnie są przywożone z sąsiednich miejscowości. Straż Gminna w przypadku ujawnienia składowania odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych prowadzi postępowania karne mające na celu ustalenie sprawcy utworzenia dzikiego wysypiska śmieci lub jego posiadacza. Ponadto Straż Gminna została wyposażona w przenośną kamerę typu fotopułapka do obserwacji miejsc nielegalnego pozostawiania odpadów, które są monitorowane.

3.9. Cele i kierunki działań wynikające z Programu ochrony środowiska dla gminy Tarnów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Cel główny POŚ dla gminy Tarnów przyjęto na celami PEP 2030

Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców
--

Tabela Nr 9 Cele szczegółowe i kierunki interwencji według POŚ w Gminie Tarnów na lata 2021- 2024 z perspektywą do roku 2028

Pola interwencji	Cele szczegółowe		Kierunki interwencji
I.	Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	I.1	Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
		I.2	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód
		I.3	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb
		I.4	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej
II.	Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	II.1	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej
		II.2	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
		II.3	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
		II.4	Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa
		II.5	Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepsz. dostępnych technik BAT
III.	Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	III.1	Przeciwdziałanie zmianom klimatu
		III.2	Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
	Cele horyzontalne		Kierunki interwencji
IV	Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	IV.1	Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji
V	Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska	V.1	Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania

Pola i kierunki interwencji obejmują wszystkie obszary tematyczne polityki ochrony środowiska. Stanowią wiązki działań i projektów strategicznych przyczyniających się do realizacji celów szczegółowych.

Niektóre z zaplanowanych działań to zadania ciągłe, które realizowane są na bieżąco przez odpowiednie jednostki.

Zadania inwestycyjne pochodzą ze sprawozdań z wykonania budżetu w latach 2023-2024 oraz z przeprowadzonej ankietyzacji poszczególnych jednostek realizujących poszczególne zadania na terenie gminy Tarnów w tym okresie.

Poprawa stanu środowiska uzależniona jest od poprawy stanu jego poszczególnych komponentów: powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, zasobów przyrodniczych. Natomiast na podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy składa się kilka czynników, które wzajemnie się uzupełniają, m.in.: poprawa warunków bytowych, poprawa stanu wyposażenia gminy w urządzenia obsługi turystyki, rekreacji i wypoczynku, wzrost atrakcyjności środowiska przyrodniczego i krajobrazowego, ale również poprawa stanu jakości wód, powietrza oraz terenów leśnych.

Przy wyznaczaniu działań i zadań ekologicznych w analizowanych kierunkach interwencji kierowano się również uwarunkowaniami określającymi charakter i specyfikę gminy takimi jak: przemysłowo - rolniczy charakter gminy oraz aktualny stopień realizacji przedsięwzięć mających wpływ na dalszą poprawę stanu środowiska.

Na bazie przyjętych w Programie ochrony środowiska dla gminy Tarnów w latach 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028 priorytetów i celów sformułowano plan operacyjny (harmonogram rzeczowo – finansowy), będący listą przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych przewidzianych do realizacji.

Harmonogram obejmuje zadania zaplanowane w szerokim przedziale czasowym. W niniejszym Raporcie przedstawiono wykonanie zadań z poszczególnych sektorów związanych

z ochroną środowiska, które były realizowane w latach 2023 – 2024.

Wpisują się również w strategię rozwoju gminy Tarnów, której kolejną edycję przyjęto UCHWAŁĄ NR XXXVIII/522/2022 RADY GMINY TARNÓW z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju gminy Tarnów na lata 2022-2030.

Realizację poszczególnych celów ekologicznych przedstawiono dla każdego z komponentów środowiska w wyszczególnionych polach interwencji, przedstawiając wykonane zaplanowanych zadań jak i tych niezaplanowanych a wykonanych, które merytorycznie wpisują się w osiągnięcie zakładanego celu.

Wykonanie zadań własnych gminy przedstawiono w załącznikach 1-8, pozostałe działania w załączniku wykonania zadań koordynowanych.

4. OMÓWIENIE REALIZACJI PRZYJĘTYCH W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA” CELÓW, KIERUNKÓW DZIAŁAŃ I ZADAŃ

4.1. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w polu interwencji - Ochrona powietrza atmosferycznego

Postępujące zmiany klimatu i związane z nimi zagrożenia uznano za istotny aspekt dotyczący konieczności łagodzenia postępujących zmian klimatu i adaptacji Gminy Tarnów w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych.

W dniu 28.09.2020 r. Sejmik Województwa Małopolskiego uchwalił Program Ochrony Powietrza (POP) dla wszystkich stref województwa małopolskiego, tj. strefy Aglomeracja Krakowska, miasto Tarnów oraz strefy małopolskiej. W Programie określono istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określenia działań, których wdrożenie ma na celu poprawę jakości powietrza w województwie. Głównym celem POP jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniach Ministra Środowiska.

W dniu 20 listopada 2023 roku Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął aktualizację Programu Ochrony Powietrza dla województwa małopolskiego Uchwałą Nr LXXV/1102/23 Sejmiku Województwa Małopolskiego, która weszła w życie 11 grudnia 2023 roku. Zaktualizowany program ochrony powietrza wprowadza działania naprawcze, służące szybszej poprawie jakości powietrza w Małopolsce. Wśród nich znalazły się:

- Preferencje finansowania OZE,
- Wsparcie dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym,
- Ekodoradcy dla mieszkańców w każdej gminie,
- Stworzenie wojewódzkiej bazy danych o emisjach przemysłowych,
- Kontrole interwencyjne i planowe palenisk,
- Utworzenie punktów obsługi programu Czyste Powietrze,
- Przygotowanie planu wdrożenia stref czystego transportu, które są przez władze gminy realizowane.

Dzięki zaplanowanym działaniom mieszkańcy Małopolski zyskają czystsze powietrze, wsparcie finansowe w wymianie starych źródeł ciepła, profesjonalne doradztwo i ułatwiony dostęp do programów finansowych. Na podkreślenie zasługuje także fakt zwiększania dostępności do edukacji ekologicznej i dostęp do informacji o jakości powietrza.

Program zwraca uwagę na konieczność ochrony osób szczególnie wrażliwych. Znalazły się w nim rekomendacje dotyczące jak najszybszej poprawy jakości powietrza w otoczeniu żłobków, przedszkoli, szkół, szpitali i domów spokojnej starości. Można to osiągnąć np. poprzez intensywne nasadzenie zieleni izolującej od zanieczyszczenia powietrza na terenie wokół tych obiektów.

Wdrożenie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego zostało wzmocnione dzięki projekowi zintegrowanemu LIFE pn. „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze”. Projekt realizowany jest w okresie od października 2015 r. do końca 2025 r.

Główne działania projektu to m.in.:

- sieć Eko-doradców w gminach w Małopolsce wspierających wdrażanie Programu ochrony powietrza poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania ograniczające emisję zanieczyszczeń oraz mobilizowanie mieszkańców do włączenia się w te działania – finansowanie działalności Eko-doradców w ramach projektu LIFE-IP MAŁOPOLSKA zakończyło się w grudniu 2023 r.,
- W każdej gminie nadal funkcjonują ekodoradcy, czyli specjaliści w dziedzinie ochrony środowiska. Głównym celem ich działań jest podnoszenie świadomości mieszkańców na temat ochrony powietrza oraz wspieranie działań proekologicznych. Ekodoradca może także przygotować wniosek o dofinansowanie do wymiany pieca lub ocieplenia domu.

- Doradztwo dla mieszkańców Małopolski w zakresie najbardziej efektywnych sposobów ograniczenia emisji i źródeł finansowania, w tym zapobieganie ubóstwu energetycznemu poprzez działania służące oszczędności kosztów energii,
- Centrum Kompetencji na poziomie regionalnym, obejmujące szkolenia i bazę wiedzy dla wszystkich samorządów lokalnych, aby wspomóc gminy w realizacji prowadzonych działań,
- Międzyregionalna baza źródeł emisji dla Małopolski, Czech i Słowacji wraz z modelowaniem jakości powietrza.

W latach 2023-2024 Gmina Tarnów kontynuowała wcześniej podjęte działania w zakresie ochrony powietrza. wynikające z :

- Opisanego powyżej Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego,
- Uchwały nr LIX/842/22 - w sprawie zmiany uchwały nr XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. uchwały antysmogowej dla Małopolski), która nakłada obowiązek wymiany starych kotłów na węgiel i drewno do 30 kwietnia 2024 r. (dotyczy wszystkich kotłów poniżej 3 klasy, pieców kaflowych, trzonów kuchennych, kuchni węglowych), natomiast kotłów klasy 3. i 4 do końca 2026 r.
- Zakaz dotyczy nie tylko kotłów, ale również kominków i innych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwa stałe. Od 1 maja 2024 roku dopuszczone jest użytkowanie jedynie kominków i ogrzewaczy spełniających wymagania ekoprojektu lub posiadających sprawność cieplną co najmniej 80%.
- Programu „Czyste powietrze” realizowanego pod patronatem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Program Priorytetowy Czyste Powietrze to kompleksowy program, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym.

Program Czyste Powietrze w Małopolsce nadal działa, choć zmienione zostały zasady. Obecnie, nabór wniosków w nowej odsłonie programu ruszył 31 marca 2025 roku. Program skupia się na wsparciu osób najbardziej narażonych na ubóstwo energetyczne i uszczelnieniu zasad dofinansowań. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów Programu.

- Gmina Tarnów realizuje działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej i wykorzystania OZE „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski” w ramach działania: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii ; Poddziałanie 4.1.1. Rozwój infrastruktury produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Celem ogólnym jest wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej w finalnym zużyciu energii oraz poprawa jakości powietrza na terenie małopolski. Celem szczegółowym jest instalacja małych źródeł energii, zlokalizowanych blisko odbiorcy, zmniejszających straty przesyłowe oraz zapewniających efekt ekologiczny poprzez wzrost udziału energii odnawialnej w konsumpcji (energetyka rozproszona) oraz znacząca poprawa ja-

kości powietrza, a w konsekwencji jakości życia na terenie 31 gmin biorących udział w projekcie partnerskim. Liderem projektu jest Stowarzyszenie-Zielony Pierścień Tarnowa.

W dniu 30.11.2017 r. Gmina Tarnów wraz z trzydziestoma gminami z terenu małopolski w ramach Stowarzyszenia Zielony Pierścień Tarnowa zawarła umowę partnerską w sprawie realizacji projektu pn. „EKOPARTNERZY NA RZECZ SŁONECZNEJ ENERGII MAŁOPOLSKI”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Działanie 4.1 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych Źródeł energii; Poddziałanie 4.1.1 Rozwój infrastruktury produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Na podstawie zawartej umowy na terenie Gminy Tarnów zostały zainstalowane 103 instalacje fotowoltaiczne (w tym 5 instalacji na budynkach użyteczności publicznej Szkoła Zawada, Szkoła Poręba Radlna, LKS Dunajec Zbylitowska Góra, basen Wola Rzędzińska, Szatnia k/stadionu Wola Rzędzińska), 3 instalacje paneli słonecznych oraz 1 pompa ciepła o łącznej wartości 2.3-09.006 zł.

Projekt pozwalał na skorzystanie z dotacji, dzięki czemu na powyższe instalacje można było otrzymać dofinansowanie prawie 50% wartości zadania.

Dodatkowo w 2023 roku zamontowano 7 szt. instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej tj. OSP Biała, Dom Kultury Radlna, Szatnia LKS Koszyce Wielkie, Szkoła Koszyce Wielkie, ORLIK Tarnowiec, Budynek Urzędu Gminy, Szkoła Zgłobice za kwotę 261.463zł.

W 2024 roku zamontowano panele fotowoltaiczne o mocy 39,69 kW na budynku Szkoły Podstawowej w Tarnowcu za kwotę 90.207,00 zł, z czego otrzymano dofinansowanie ze środków krajowych tzw. POLSKI ŁAD w kwocie 88.403zł oraz w ramach budowy Domu Kultury w miejscowości Zawada zamontowano panele o mocy 15,6 kW.

Realizując założenia w/w programów, efekty działań w zakresie ochrony powietrza w gminie Tarnów były następujące:

w roku 2023

- Ilość zlikwidowanych nieefektywnych kotłów – 70 szt. o powierzchni budynków 16 800,00 m², które zastąpiono :
 - w 51 budynkach o powierzchni 12 240,0m² ogrzewaniem gazowym,
 - w 9 budynkach o powierzchni 2160m², odnawialnym źródłem energii (pompa ciepła)
 - w 10 budynkach o powierzchni 2400,00m² kotłem na biomasę.
- W roku 2023 przeprowadzono termomodernizację w budynkach jednorodzinnych lub lokalach bez wymiany źródeł ciepła w 61 budynkach/lokalach o powierzchni 13 420m².
- W roku 2023 zainstalowano odnawialne źródła ciepła na 66-tu budynkach w tym:
 - pompy ciepła – 9 budynków,
 - panele fotowoltaiczne - 46 budynków,
 - kolektory słoneczne – 1 budynek,
 - urządzenia grzewcze spalające biomasę – 10 budynków.
- Liczba budynków użyteczności publicznej, w których zainstalowano odnawialne źródła energii wyniosła – 18.
- W roku 2023 w Urzędzie Gminy Tarnów funkcjonowało jedno stanowisko obsługi programu „Czyste powietrze” (jeden etat) w oparciu o porozumienie z WFOŚiGW w Krakowie.

Ponadto przeprowadzono dwie akcje informacyjne dotyczących uchwały antysmogowej

dla Małopolski i dostępnych form dofinansowania do wymiany kotłów dla wszystkich punktów adresowych, gdzie eksploatowane są instalacje opalane paliwem stałym.

Edukacją w tym zakresie objęto ok. 56 688 osoby.

Informacje w tym zakresie umieszczone są na stronie internetowej Gminy Tarnów oraz w publikacjach gminnych.

W roku 2024 :

- Ilość zlikwidowanych nieefektywnych kotłów – 141 szt. o powierzchni budynków 33 840,00 m²
 - w tym w 92 budynkach ogrzewanych gazem, o powierzchni 22 080,00m²,
 - w 11 budynkach o powierzchni 2 640 m² – pompą ciepła,
 - w jednym budynku o powierzchni 240m² – ogrzewaniem elektrycznym,
 - w 2 budynkach o powierzchni 480m² kotłem węglowym spełniającym wymagania ekoprojektu,
 - w 35 budynkach o powierzchni 8 400m² kotłem na biomasę.

Termomodernizację przeprowadzono w 88 budynkach o powierzchni 18 040m².

Termomodernizację budynków użyteczności publicznej w gminie wykonano w latach poprzednich, co przedstawiono w Raportach na lata 2018-2020 i 2021-2022.

- W roku 2024 zainstalowano odnawialne źródła ciepła na 51 budynkach w tym:
 - pompy ciepła w 11 budynkach,
 - panele fotowoltaiczne w 5 budynkach,
 - urządzenia grzewcze spalające biomasę w 35 budynkach,
- Liczba budynków użyteczności publicznej , w których zainstalowano odnawialne źródła energii – 2,
- W roku 2024 w Urzędzie Gminy Tarnów funkcjonował jeden punkt obsługi programu „Czyste powietrze” (jeden etat) w oparciu o porozumienie z WFOŚiGW w Krakowie.

Ponadto przeprowadzono 10 akcji informacyjnych dotyczących uchwały antysmogowej dla Małopolski i dostępnych form dofinansowania do wymiany kotłów dla wszystkich punktów adresowych, gdzie eksploatowane są instalacje opalane paliwem stałym.

Edukacją w tym zakresie objęto ok. 79 188 osoby.

Informacje w zakresie możliwości dla mieszkańców w tym zakresie umieszczone są na stronie internetowej Gminy Tarnów w zakładce - ochrona powietrza oraz z publikacjach gminnych. Szczegółowy opis działań przedstawiono w rozdziale - edukacja ekologiczna oraz w załączniku Nr 8.

Urząd Gminy Tarnów posiada inwentaryzację źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, która w związku z realizacją opisanych programów jest na bieżąco aktualizowana.

2023 roku do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie wpłynęło z Gminy Tarnów łącznie 941 wniosków o dofinansowanie zadań z programu Czyste Powietrze. Zostało zawartych 758 umów. Łączna kwota wypłaconej dotacji wyniosła 7 948 648,96 zł. Pomimo szerokiej akcji edukacyjnej, mieszkańcy nie zawsze stosują się do wymagań uchwały antysmogowej dla woj. Małopolskiego montując piece i kominki nie spełniające tych wymogów.

Dokońcawrześnia2024rokudoWojewódzkiegoFunduszuOchronyŚrodowiskaiGospodarkiWodnej w Krakowie wpłynęło łącznie 1225 wniosków z Gminy Tarnów o dofinansowanie z programu Czyste Powietrze. Zostało zawartych 276 umów. Łączna kwota wypłaconej dotacji (w tym zaliczek) wyniosła 14 124 422,29 zł.

W Urzędzie Gminy Tarnów działa wewnętrzna procedura przeprowadzania kontroli palenisk pod kątem przestrzegania uchwały antysmogowej i zakazu palenia odpadów zgodnie z zarządzeniem Wójta Gminy Tarnów z dnia 30.09.2021r. Nr VIII/154/1/2021 oraz z dnia 3.01.2022r. Nr VIII/1/2022.

Kontrole w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów prowadzone były przez Straż Gminną:

- 2023 przeprowadzono 161 kontroli w tym 41 kontroli interwencyjnych.
Stwierdzono 5 naruszeń uchwały, nałożono 3 mandaty na kwotę 450 zł.
- 2024 przeprowadzono 224 kontrole w tym 20 kontroli interwencyjnych.
Stwierdzono 16 naruszeń uchwały, wydano 16 pouczeń. Nałożono trzy mandaty na kwotę 600,0zł.

Komunikacja wywiera znaczący wpływ na jakość powietrza.

Infrastrukturę komunikacyjną na terenie gminy tworzą; droga krajowa nr 94, droga wojewódzka 977 i drogi powiatowe, lecz najważniejszymi dla większości mieszkańców są publiczne drogi gminne i drogi wewnętrzne.

Łączna długość dróg gminnych wynosi ponad 250 km, natomiast długość gminnych dróg wewnętrznych wynosi 93,9 km. Zarówno przy niektórych drogach gminnych jak i powiatowych zlokalizowane są ścieżki rowerowe oraz chodniki.

Problemem pozostaje w dalszym ciągu redukcja zanieczyszczeń komunikacyjnych, co wiąże się z rosnącą liczbą samochodów i ponadregionalnymi szlakami komunikacyjnymi, wiodącymi przez w/w drogi, po których poruszają się samochody jadące głównie tranzytem. Dlatego wszelkie działania zmierzające do poprawy płynności ruchu samochodowego poprzez modernizację rozwiązań komunikacyjnych, budowę ścieżek rowerowych, poprawę stanu dróg w konsekwencji w dłuższym okresie czasowym przyczyniają się do poprawy jakości powietrza.

Znaczące nakłady finansowe gmina Tarnów przeznaczyła na remonty i modernizacje dróg gminnych. Prace te obejmowały :

1. Wykonanie/remont nakładek asfaltowych,
2. Remont cząstkowy nawierzchni,
3. Budowę ścieżek rowerowych. Według stanu na 31.12.2024r. na terenie gminy długość ścieżek rowerowych wynosi 36,64 km,
4. Budowę i remont chodników,
5. Remonty dróg dojazdowych do pól,
6. Wymianę oświetlenia ulicznego w ramach modernizacji i remontów dróg na energooszczędne.

Według stanu na 31.12.2024r. w gminie Tarnów zlokalizowane są dwie stacje ładowania pojazdów elektrycznych.

Działania koordynowane to zadania realizowane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Wojewódzki Zarząd Dróg, Zarząd Dróg Powiatowych i dotyczyły remontów, modernizacji odcinków nawierzchni pasów drogowych, terenów zielonych, budowy przejść dla pieszych na odcinkach dróg : krajowej DK 94, DW 997 oraz powiatowych.

Wzrasta długość chodników i ścieżek rowerowych budowanych wzdłuż dróg na terenie gminy, w tym także budowanych w oparciu o podpisywane rok rocznie porozumienia z zarządcami dróg wojewódzkich i powiatowych.

Wyszczególnienie zadań w zakresie ochrony powietrza realizowanych w latach 2023 – 2024 na terenie gminy Tarnów przez władze gminy przedstawiono w załączniku Nr 1 a realizowane przez pozostałych administratorów dróg przedstawiono w załączniku zadań koordynowanych.

Reasumując stan czystości powietrza na terenie Gminy Tarnów determinowany jest przez wiele czynników, z których najważniejsze to:

- sąsiedztwo zewnętrznych dużych źródeł zanieczyszczeń powietrza – miasta Tarnowa,
- napływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin i powiatów, w szczególności z kierunku zachodniego,
- napływ zanieczyszczeń z dużych ośrodków przemysłowych (głównie z aglomeracji krakowskiej i śląskiej),
- lokalna niska emisja i źródła mobilne (transport),
- miejscowe warunki dyspersji zanieczyszczeń kształtowane przez topografię terenu i czynniki pogodowe.

Działania proekologiczne prowadzone przez gminę przyczyniają się do stopniowego obniżania tzw. niskiej emisji zanieczyszczeń do atmosfery. W szczególności dotyczy to kontynuacji działań ograniczających stężenia pyłu PM10 w powietrzu.

Władze samorządowe gminy od lat przykładają dużą wagę do podejmowania działań proekologicznych, poprawiających jakość środowiska naturalnego.

Wszystkie opisane w niniejszym opracowaniu wynikają z przyjętego Uchwałą nr XXIV/266/2017 Rady Gminy Tarnów z dnia 2 lutego 2017 roku "Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Tarnów na lata 2015 – 2023" oraz działaniom samorządu Województwa Małopolskiego, które konsekwentnie poprawiają jakość środowiska naturalnego.

Poprawa jakości powietrza w Krakowie i Małopolsce szczególnie widoczna jest w okresie grzewczym od października do marca. Średnie stężenie pyłu PM10 między sezonem zimowym 2014-2015 (okres przed wprowadzeniem uchwały antysmogowej dla Krakowa i Małopolski) a sezonem 2023-2024 spadło w Małopolsce o 51%, w tym w Krakowie aż o 57%, a poza Krakowem o 49%.

Opisane w niniejszym rozdziale działania gminy Tarnów w zakresie ochrony powietrza w latach 2023-2024 są spójne z zaproponowanymi w tabeli Nr 15 planu, które spowodowały wymierny, określony efekt ekologiczny, dając w efekcie poprawę jakości powietrza.

Na podstawie informacji o stanie realizacji Programu Ochrony Powietrza w Małopolsce opublikowanej w opracowaniu WIOŚ Kraków – Stan środowiska w województwie małopolskim – Raport 2024, ilości zlikwidowanych kotłów i osiągnięty efekt ekologiczny w 2023 r. (źródło: sprawozdania z Programu ochrony powietrza, baza inwentaryzacji ogrzewania budynków w Małopolsce) dla gminy Tarnów były następujące:

- Liczba budynków/lokalii, w których zlikwidowano nieefektywne źródło ciepła – 70,
- Redukcja emisji pyłu PM10 [Mg] – 4,9,
- Redukcja emisji pyłu PM2.5 [Mg] – 4,79,
- Redukcja emisji benzo(a)pirenu [kg] – 1,50,
- Liczba wniosków złożonych do programu Czyste Powietrze – 296,
- Suma wymian nieefektywnych źródeł ciepła w latach 2017-2023 wyniosła 387.

Na podstawie informacji o stanie realizacji Programu Ochrony Powietrza w Małopolsce opublikowanej w opracowaniu WIOŚ Kraków – Stan środowiska w województwie małopolskim – Raport 2025, ilości zlikwidowanych kotłów i osiągnięty efekt ekologiczny w 2024 r. (źródło: sprawozdania z Programu ochrony powietrza, baza inwentaryzacji ogrzewania budynków w Małopolsce) dla gminy Tarnów były następujące:

- Liczba budynków/lokalii, w których zlikwidowano nieefektywne źródło ciepła – 141,
- Redukcja emisji pyłu PM10 [Mg] – 9,83,
- Redukcja emisji pyłu PM2.5 [Mg] – 9,61,
- Redukcja emisji benzo(a)pirenu [kg] – 3,003,
- Liczba wniosków złożonych do programu Czyste Powietrze – 328,

- Suma wymian nieefektywnych źródeł ciepła w latach 2017 do 2023 - 528.

4.2. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w polu interwencji - Pole interwencji - Ochrona przed hałasem

Hałas w województwie małopolskim jest problemem, który dotyczy głównie tereny miejskie i obszary wzdłuż ruchliwych tras komunikacyjnych. Przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu są częste, zwłaszcza w pobliżu dróg wojewódzkich i w miastach, gdzie hałas może sięgać nawet 80 decybeli, co jest szkodliwe dla słuchu. Opracowanie programów ochrony środowiska przed hałasem jest zadaniem zleconym samorządom województw z zakresu administracji rządowej.

Sejmik Województwa Małopolskiego Uchwałą Nr IV/24/24 z dnia 1 lipca 2024 r. przyjął Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego, na podstawie map akustycznych przekazanych przez zarządców (t.j.: Urząd Miasta Krakowa, Urząd Miasta Tarnowa, Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Stalexport Autostrada Małopolska S.A., Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Brzesku, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice Sp. z o.o.).

Głównym celem Programu jest organizacja działań naprawczych zmierzających do ograniczenia ponadnormatywnego oddziaływania hałasu na obszarach oraz zachowanie korzystnych warunków akustycznych środowiska na obszarach, gdzie poziomy dźwięku nie wykracza poza poziomy dopuszczalne. Za realizację zadań wskazanych w Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego odpowiedzialni są zarządzający głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi, głównymi lotniskami oraz prezydenci miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy.

Spośród działań miękkich planuje się kontynuację działań w zakresie edukacji społecznej oraz kształtowanie polityki przestrzennej uwzględniającej problematykę oddziaływania hałasu.

Spośród planowanych do wdrożenia działań o charakterze inwestycyjnym realizowane będą przede wszystkim: budowa ekranów akustycznych jako działań w strefie emisji oraz działań w obszarze źródeł emisji, w postaci poprawy stanu nawierzchni dróg i stosowania nawierzchni o obniżonej hałaśliwości, jak również cichszych torowisk, w przypadku remontu/przebudowy linii tramwajowych oraz poprawa stanu technicznego użytkowanego taboru kolejowego i wprowadzenie do użytku nowego taboru.

Ochrona środowiska przed hałasem na terenie gminy Tarnów jest zbieżna z zadaniami realizowanymi w zakresie ochrony powietrza, dotyczy to w szczególności przebudowy i modernizacji dróg oraz usprawnienia komunikacji.

Poziom natężenia hałasu musi być jednym z parametrów branych pod uwagę przy wyborze materiałów, jakie mają być wykorzystane przy modernizacji istniejących dróg.

Tak też realizacja zadań w latach 2023 - 2024 w zakresie transportu drogowego przyczyniła się częściowo do poprawy klimatu akustycznego w ich rejonie, jednak badań w tym zakresie nie prowadzono.

Decydujący wpływ na klimat akustyczny wywiera właściwie prowadzona gospodarka przestrzenna w gminie.

Realizacja polityki przestrzennej następuje poprzez ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) a w przypadku braku w decyzjach o warunkach zabudowy i w decyzjach ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego. W dokumentach tych zapisano nakaz wyposażenia obiektów w urządzenia nie powodujące

pogorszenia standardów jakości środowiska wskazanych w przepisach odrębnych, w tym ochrony przed emisjami i drganiami.

W latach 2023 wykonano :

MPZP oraz korekty MPZP dla miejscowości Błonie, Koszyce Małe, Koszyce Wielkie, Nowodworze, Wola Rzędzińska, a w roku 2024 - MPZP oraz korekty MPZP dla miejscowości Jodłówka-Wałki, Koszyce Małe, Koszyce Wielkie, Nowodworze, Tarnowiec, Wola Rzędzińska, Zbylitowska Góra, Zgłobice

Na koniec 2024 r. powierzchnia gminy pokryta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosiła 85 % tj. 7 107,83 ha.

Działania umożliwiające osiągnięcie celu, jakim jest ograniczenie zagrożenia mieszkańców emisją hałasu pochodzącą ze środków transportu, będące głównie w gestii zarządców dróg i przedsiębiorców, zmierzają w kierunku intensyfikacji monitoringu hałasu komunikacyjnego, realizacji inwestycji ograniczających narażenie na hałas komunikacyjny m.in. poprzez poprawę stanu technicznego dróg, nasadzenia pasów zieleni a także egzekwowanie wymienionych wyżej zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub podczas wykonywania dokumentacji projektowej.

Wykonywane sukcesywnie nasadzenia drzew i tworzenie pasów zieleni izolacyjnej sprzyjało ochronie przed hałasem. Poprawy jakości akustycznej upatruje się również w pojazdach elektrycznych i hybrydowych, które w coraz większej ilości będą się poruszać po analizowanych odcinkach dróg.

W ramach strategii długoterminowej eliminowana jest zabudowa mieszkaniowa z miejsc zagrożonych ponadnormatywnym hałasem i sytuowanie w tych terenach zabudowy drobnych usług, handlu i wytwórczości lub zmiana przeznaczenia funkcji budynku.

Aktualnie budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy realizuje się w drugim lub trzecim pasie zabudowy.

Wyszczególnienie zadań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem realizowanych w latach 2023 – 2024 na terenie gminy Tarnów przedstawia załącznik nr 3.

4.3.Pole interwencji - ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Za główne źródła sztucznego promieniowania elektromagnetycznego uznaje się: anteny instalacji radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych, stacji bazowych telefonii komórkowej.

W szerokim rozumieniu pole elektromagnetyczne dzielimy na : statyczne, pole elektryczne i magnetyczne o niskiej częstotliwości, którego najbardziej znanymi źródłami są linie wysokiego napięcia, urządzenia elektryczne i komputery oraz pole o wysokiej częstotliwości lub częstotliwości radiowej, którego głównym źródłem są urządzenia radarowe, nadawcze stacje radiowe i telewizyjne, telefony komórkowe i ich stacje bazowe, grzejniki indukcyjne oraz urządzenia antyłamaniowe

W realizacji celu ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym, działania skupiały się na monitoringu emisji oraz kontroli źródeł pól elektromagnetycznych, które publikowane są przez GIOŚ okresowo w Raportach o stanie środowiska w województwach.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie prowadzi w ramach jednego z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska pomiary poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku. Ostatnie publikacje obejmują badania prowadzone w latach 2017-2018 w 90 punktach pomiarowych w województwie.

Każdego roku wykonano 45 pomiarów, w miejscach dostępnych dla ludności, po 15 punktów dla każdej z trzech wymienionych kategorii obszarów:

- centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.,
- pozostałe miasta,
- tereny wiejskie.

Wyniki pomiarów wskazują, że w żadnym badanym punkcie na terenie województwa małopolskiego nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, co więcej, wyniki kształtują się znacznie poniżej dopuszczalnej normy PEM wynoszącej 7 V/m.

W roku 2018 pomiary prowadzone były w następujących miejscowościach powiatu tarnowskiego: Pleśna-Łowczówek, Tuchów, Ciężkowice, Żabno.

WIOŚ w Krakowie gromadził dane o stacjach bazowych telefonii komórkowej, które znajdowały się w odległości między 100 a 300 m od punktów pomiarowych.

Preferowanie bezkonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego realizowane jest poprzez uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku w decyzjach ustalających warunki zabudowy i w decyzjach ustalających lokalizację inwestycji celu publicznego.

4.4. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.

Działania w zakresie ochrony wód realizowane przez Urząd Gminy Tarnów inwestycje będące na ukończeniu w zakresie wodociągowania całej gminy i kanalizacji terenów, które opisano w polu interwencji –gospodarka wodno-ściekowa.

Zadania w zakresie konserwacji i regulacji cieków wodnych na terenie gminy realizowane były przez ich administratorów stosownie do potrzeb i posiadanych środków finansowych. Na konserwację potoków Radlanka oraz potoku Dopływ z Tarnowa znajdujących się w zarządzie Nadzoru Wodnego w Grybowie i Dębicy GW-Polskie Wody wydatkowały kwotę 90 287,96 zł.

Niezwykle istotne dla ochrony wód, zarówno w kontekście ich jakości, jak i racjonalnego wykorzystania, są prowadzone ciągłe działania formalno-prawne, takie jak:

- wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz środowiska gruntowo-wodnego (m.in. wskazanie: zagospodarowania wód opadowych lub roztopowych w miejscu ich powstawania np. poprzez wprowadzanie do ziemi, o ile warunki gruntowo – wodne umożliwiają takie rozwiązanie);
- odprowadzania ścieków bytowych do kanalizacji sanitarnej, retencjonowania wód opadowych i roztopowych na terenie własnej działki,
- ochrona wód w ramach procedury wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć,
- określanie warunków w zakresie odprowadzanych wód opadowych i roztopowych, w pozwoleniach wodnoprawnych wydawanych przez inne organy z uwzględnieniem rozwiązań chroniących środowisko gruntowo-wodne przed zanieczyszczeniem,
- kontrola wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych.

Ochrona przed powodzią na terenie gminy Tarnów realizowana jest poprzez działania organizacyjne w tym prewencyjne oraz właściwą politykę przestrzenną.

Zróżnicowane terenowo położenie poszczególnych sołectw wymaga odpowiednich działań zapisanych w Gminnym i Powiatowym Planie Zarządzania Kryzysowego stosownie do

zaistniałych sytuacji. Istotną sprawą długofalową jest prowadzenie właściwej gospodarki przestrzennej na terenach zagrożonych powodzią.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla obszarów rolnych i leśnych zostały wyznaczone obszary zalewowe, uwzględnione wymogi dotyczące właściwego zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych i terenów przyległych.

Nadzór nad stanem technicznym urządzeń przeciwpowodziowych sprawuje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - Zarząd Zlewni w Nowym Sączu.

Dwukrotnie w ciągu roku przeprowadzane są kontrole stanu technicznego urządzeń wodnych, oraz przeprowadzana jest ich systematyczna konserwacja.

4.5. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji – gospodarka wodno-ściekowa

Dostawcą wody i odbiorcą ścieków komunalnych dla mieszkańców Gminy Tarnów są Tarnowskie Wodociągi Spółka z o.o. w Tarnowie, w której gmina ma 24,08 % udziałów w ilości 81 824 o wartości 40 912 tys. zł.

W roku 2024 łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 248 km, a liczba podłączonych odbiorców 7229. W 2024 roku wykonano 1,5 km sieci i przyłączono 70 budynków. Na budowę sieci wodociągowej wydatkowano kwotę 1 225,8 mln zł (środki Tarnowskich Wodociągów i mieszkańców).

Łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 306,8 km i korzysta z niej 6655 gospodarstw.

W 2023 roku wybudowano 1,60 km sieci kanalizacyjnej i przyłączono 160 budynków.

W 2024 roku wybudowano 1,4 km sieci kanalizacyjnej oraz 1,2 km kanału tłocznego gdzie przyłączono 20 budynków, w tym budynek Domu Kultury wraz z pomieszczeniami Remizy w Łękawce. Łącznie na budowę kanalizacji wydatkowano kwotę 2 659,7 mln zł, z czego z budżetu Państwa – POLSKI ŁĄD otrzymano kwotę 1 691,5 mln zł, pozostałą kwotę sfinansowano ze środków budżetu gminy, Tarnowskich Wodociągów oraz mieszkańców.

Gmina Tarnów należy do gmin o wysokim, zbliżającym się do 90%, wskaźniku liczby gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej.

W gminie funkcjonowało 116 przydomowych oczyszczalni ścieków, które zgodnie z art. 5 ust.1 pkt.2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach muszą spełniać wymagania techniczne i sanitarne określone w przepisach szczegółowych.

Straż Gminna Gminy Tarnów kontroluje gospodarstwa w zakresie gospodarki ściekowej. Mieszkańcy posiadający przydomowe oczyszczalnie ścieków w aglomeracji zostali poinformowani o obowiązku przeprowadzania badań ścieków surowych i oczyszczonych z oczyszczalni, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311) w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych.

Szczegółowy wykaz zadań w zakresie zasobów wodnych i gospodarki wodno-ściekowej realizowane w latach 2023 – 2024 na terenie gminy Tarnów przedstawia załącznik Nr 2.

4.6. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji – zasoby geologiczne

W zakresie ochrony surowców naturalnych za najważniejsze uznano prowadzenie eksploatacji złóż kopalin zgodnie z obowiązującymi przepisami i warunkami koncesji, bez naruszania wartości przyrodniczych obszaru gminy, ochronę udokumentowanych złóż kopalin przed trwałym zagospodarowaniem uniemożliwiającym ich perspektywiczną eksploatację a także rekultywację i rehabilitację terenów poeksploatacyjnych.

Potencjalne obszary eksploatacji kopalin zostały wyłączone z inwestowania a eksploatacja kopalin przebiega zgodnie z uzyskanymi przez przedsiębiorców koncesjami. Na terenie Gminy Tarnów nie odnotowano nielegalnej eksploatacji kopalin.

4.7. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji - gleby

Monitorowanie jakości gleb w Gminie Tarnów pod kątem ich przydatności rolniczej prowadzone są przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Krakowie.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska (GIOŚ) nie prowadzi regularnych ogólnodostępnych badań gleb w poszczególnych powiatach, w tym w powiecie tarnowskim, które mogłyby służyć jako systematyczny monitoring stanu gleb na poziomie lokalnym dla każdego mieszkańca czy rolnika. GIOŚ koncentruje się raczej na badaniach laboratoryjnych zleconych w ramach konkretnych działań, a nie na lokalnym, szczegółowym mapowaniu stanu gleby.

Wyniki badań przeprowadzonych przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Krakowie opisano w p. 3.5. niniejszego raportu. Badania prowadzone są wariantowo w kolejnych miejscowościach gminy według ustalonego harmonogramu.

Zakwaszenie gleb powoduje szereg niekorzystnych skutków zarówno z roślinnego jak i ekologicznego punktu widzenia dlatego regulacja odczynu ma pierwszeństwo przed innymi zabiegami nawozowymi. Celem wapnowania gleby oprócz obniżenia kwasowości jest również poprawa właściwości chemicznych, fizycznych i biologicznych gleb.

Wskazane jest wapnowanie gleb nawozami mającymi certyfikat upoważniający do stosowania ich w rolnictwie. Niedobory składników pokarmowych ograniczają wzrost roślin, dlatego należy prowadzić działania poprawiających żyzność gleby.

Wyniki analizowanych próbek w roku 2023 wskazują na potrzebę nawożenia fosforem, potasem i magnezem. Niedobory tych składników pokarmowych ograniczają wzrost i plon roślin. W większości analizowanych próbek zawartość mikroelementów jest na optymalnym poziomie.

Wyniki analizowanych próbek w roku 2024 wskazują na zróżnicowany poziom zasobności w makroskładniki. Niedobory tych składników pokarmowych ograniczają wzrost i plon roślin. W większości analizowanych próbek zawartość mikroelementów jest na optymalnym poziomie.

Szczegółowo zadania w zakresie ochrony gleb realizowane w latach 2023 – 2024 na terenie gminy Tarnów przedstawia załącznik Nr 4.

4.8. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji - Gospodarka odpadami

UCHWAŁĄ NR LXXXI/1191/24 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO Z DNIA 25 MARCA 2024 R. przyjęto PLAN GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2023-2028, który stanowi załącznik Nr 1 cytowanej uchwały.

Gospodarkę odpadami komunalnymi oraz innymi odpadami wytwarzanymi w gospodarstwach domowych w gminie Tarnów reguluje Uchwała Nr XXXIV/473/2022 RADY GMINY TARNÓW z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Tarnów.

Analizę sposobu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Tarnów przedstawiono w p. 3.6. niniejszego Raportu.

Z przedstawionych danych wynika, że Gmina Tarnów konsekwentnie realizuje założenia :

- ustawy o odpadach,
- Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami na lata 2023-2028,
- Zarządzeń Wójta Gminy Tarnów regulujących sposób prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy.
- W roku 2023 usunięto z terenu gminy – 21, w 2024 – 19 nielegalnych wysypisk odpadów. Za każdym razem prowadzone jest przez staż gminną dochodzenie w celu ustalenia sprawców. Jednym ze sposobów identyfikowania osób wyrzucających odpady w miejscach niedozwolonych jest zakładanie przenośnych kamer tzw. fotopułapek. Nielegalnie wyrzucane odpady to przeważnie odpady budowlane i poremontowe oraz elementy samochodowe. Wobec sprawców wykroczeń prowadzone są postępowania wyjaśniające.
- Duże znaczenie w zakresie gospodarowania odpadami posiada konsekwentnie prowadzona edukacja ekologiczna w gminie.

Zadania w zakresie gospodarki odpadami realizowane w latach 2023 – 2024 na terenie gminy Tarnów przedstawia załącznik Nr 6.

4. 9. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji - ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego

W latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów realizowano zadania związane z utrzymaniem obszarów zieleni urządzonej: zieleńców, skwerów, terenów rekreacyjnych i sportowych.

Wykonywane były prace konserwacyjno-pielęgnacyjne trawników, nasadzenia drzew i krzewów, koszenie i renowacja trawników, przycinanie i formowanie drzew i krzewów na istniejących terenach zieleni gminnej również w ramach realizacji nowych inwestycji i remontów.

Kontynuowano rozwój terenów sportowych z terenami rekreacyjnymi oraz terenów zielonych przy budynkach użyteczności publicznej.

Do dyspozycji mieszkańców pozostają trzy tężnie solankowe w miejscowościach Koszyce Wielkie, Tarnowiec i Wola Rzędzińska nr 2 wraz z towarzyszącą im infrastrukturą rekreacyjno – wypoczynkową.

Poprzez zrealizowane inwestycje i remonty poprawiła się estetyka wsi. Wykonane zostały nasadzenia kwiatów, krzewów i drzew, dokonano cięć pielęgnacyjnych na zieleńcach, uzupełnione zostały braki niektórych roślin.

W zezwoleniach na usunięcia drzew nakładano obowiązek dokonania nasadzeń w ramach kompensacji przyrodniczej.

Ponadto realizowane były działania administracyjne polegające na określaniu w wydawanych decyzjach środowiskowych warunków wykorzystania terenu w fazie realizacji i eksploatacji, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych oraz wymagań dotyczących ochrony środowiska, koniecznych do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji pozwolenia na budowę.

Pomniki przyrody w gminie Tarnów są poddawane stałej obserwacji i kontroli ich stanu zdrowotnego. W roku 2023 przeprowadzono prace zabezpieczające pomniki przyrody w miejscowościach Błonie, Koszyce Wielkie i Zawada.

Nieznacznie lecz systematycznie rośnie powierzchnia lasów – wynosi obecnie 1065,88 ha, tj. 13% powierzchni gminy, W ciągu 15 lat obszary leśne zwiększyły się o 50 ha.

Gospodarkę leśną na gruntach skarbu państwa na terenie Gminy Tarnów prowadziło przedsiębiorstwo Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Gromnik .

Do obowiązków Lasów Państwowych należał również nadzór nad gospodarką leśną w lasach niepaństwowych, w wyniku upoważnienia starostów .

Najważniejsze zadania w gospodarce leśnej to : zwiększanie bioróżnorodności drzewostanów, kontrole prognostyczne występowania owadów, zwalczanie szkodliwych owadów zabezpieczenia upraw i odnowień naturalnych przed zwierzyną, planowanie zalesień gruntów (w ramach planów urządzania lasu).

Zwiększanie bioróżnorodności Lasy Państwowe realizują poprzez naturalną gospodarkę leśną prowadzącą do wzbogacania siedlisk m.in. poprzez przywiązywanie wagi do odnowień naturalnych, unikanie zrębów zupełnych, pozostawianie drzew dziuplastych, oczek wodnych, mokradeł. Szczegółowej ochronie podlegają stawki śródleśne i mokradła, gdzie wyeliminowano odnowienia, a gospodarka leśna prowadzona jest w sposób naturalny.

Wyeliminowano również odwodnienia lasów.

Jednocześnie w ciągu całego okresu sprawozdawczego wykonywane były : zabiegi gospodarcze z zakresu hodowli lasu oraz zabiegi gospodarcze z zakresu ochrony lasu (zabezpieczenie upraw), zabiegi z zakresu porządkowania terenu ze śmieci oraz ochrony pożytecznej fauny (ptaków i owadów), których koszty są trudne do oszacowania.

Szczegółowy wykaz zadań w zakresie gospodarki leśnej realizowanych w latach 2023 – 2024 na terenie gminy Tarnów przedstawiono w załączniku 4 oraz w załączniku: Wykonanie zadań koordynowanych w latach 2023 – 2024 przez Nadleśnictwo Gromnik.

4.10. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Pole interwencji – Zagrożenia poważnymi awariami.

Zarządzeniem Nr IX/151/2024 z dnia 29.11.2024r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego zaktualizowano Plan Zarządzania Kryzysowego dla Gminy Tarnów, który został opracowany w roku 2013 zgodnie z Ustawą o zarządzaniu kryzysowym oraz wytycznymi Wojewody Małopolskiego.

W okresie sprawozdawczym na terenie gminy Tarnów nie wystąpiły poważne awarie drogowe lub przemysłowe.

Działania gminy w okresie sprawozdawczym dotyczyły spraw organizacyjnych mających na celu zapobieganiu powstawania poważnych awarii oraz ograniczaniu skutków powstałych poważnych awarii.

Procedury postępowania przypadku zagrożenia powodziowego w Gminie Tarnów opisano w Planie ochrony przed powodzią, który jest częścią posiadanego przez gminę Tarnów planu operacyjnego dotyczącego zarządzania kryzysowego i określa:

- skład gminnego komitetu przeciwpowodziowego,
- wykaz posiadanego sprzętu,
- wykaz obiektów zagrożonych,
- procedury postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia powodziowego.

Plan operacyjny ochrony przed powodzią jest corocznie aktualizowany.

Organizowane są szkolenia dla Ochotniczych Straży Pożarnych, zespołu zarządzania kryzysowego oraz utrzymywania łączności i współpracy z zespołami powiatowym i wojewódzkim.

Na terenie gminy funkcjonowało 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: w Białej, Jodłowie – Wałkach, Koszycach Małych, Koszycach Wielkich, Łękawce, Porębie Radlnej, Woli Rzędzińskiej, Zbylitowskiej Górze i Zgłobicach. Trzy spośród nich są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego: OSP Koszyce Małe, OSP Wola Rzędzińska i OSP Zgłobice.

Bardzo ważną funkcję w zapewnianiu porządku publicznego w gminie pełniła Straż Gminna – jednostka znajdująca się w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy.

W 2023 roku gmina poniosła koszty funkcjonowania OSP, do których jest ustawowo bezpośrednio zobligowana, przeznaczone na utrzymanie, wyszkolenie i zapewnienie gotowości bojowej (kierowcy – mechanicy, media, badania techniczne, konserwacje i legalizacje sprzętu, ubezpieczenia, na zakup paliwa, części zamiennych, pokrycie kosztów napraw i materiałów) oraz udzieliła dotacji jednostkom na zadania związane z zakupem sprzętu i wyposażenia, w tym na współfinansowanie zakupu średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla jednostki OSP Poręba Radlna.

Kontynuowano budowę obiektu kubaturowego w Łękawce, w którym będą się mieścić pomieszczenia z przeznaczeniem dla Ochotniczej Straży Pożarnej. Realizowano ponadto rozbudowę z przebudową oraz nadbudową budynku OSP w Zbylitowskiej Górze.

W grupie zadań związanych z zapobieganiem poważnym awariom przewidziano nakłady finansowe związane m.in. z :

- Dotacjami celowymi dla OSP w gminie Tarnów z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia przeciwpożarowego oraz jego konserwacji,
- Utrzymaniem gotowości bojowej,
- Zakupem materiałów i wyposażenia,
- Zakupem usług remontowych,
- Zakupem usług pozostałych takich jak: opłaty, składki badania techniczne, przeglądy i naprawy samochodów, przegląd urządzeń elektrycznych, ładowanie i konserwacja gaśnic, przegląd urządzeń hydraulicznych itp.

W 2024 roku gmina poniosła koszty funkcjonowania OSP, przeznaczone na utrzymanie, wyszkolenie i zapewnienie gotowości bojowej (kierowcy – mechanicy, media, badania techniczne, konserwacje i legalizacje sprzętu, ubezpieczenia, na zakup paliwa, części zamiennych, pokrycie kosztów napraw i materiałów) oraz udzieliła dotacji jednostkom na zadania związane z zakupem sprzętu i wyposażenia, w tym na współfinansowanie zakupu lekkiego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla jednostki OSP Koszyce Wielkie.

Kontynuowano budowę obiektu kubaturowego w Łękawce, w którym będą się mieścić pomieszczenia z przeznaczeniem dla Ochotniczej Straży Pożarnej. Realizowano ponadto rozbudowę z przebudową oraz nadbudową budynku OSP w Zbylitowskiej Górze.

Szczegółowy wykaz zadań w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń i likwidacji poważnych awarii oraz zarządzania kryzysowego realizowanych w latach 2023 – 2024 na terenie gminy Tarnów przedstawia załącznik Nr 7.

4. 11. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań - Obszar interwencji - Edukacja ekologiczna, kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego

Aktywny udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska jest formalnie regulowany przepisami prawa poprzez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 poz.1112), które wprowadzają m.in. procedurę udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji administracyjnych oraz przy opracowywaniu dokumentów strategicznych, polityk planów, m.in. Programu ochrony środowiska.

W programie POŚ na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 edukacja ekologiczna społeczeństwa w gminie Tarnów w latach 2023-2024 realizowana była poprzez:

- Prowadzenie edukacji ekologicznej w ramach kształcenia ustawicznego dzieci i młodzieży a także edukacji pozaszkolnej,
- Udział w konkursach i akcjach organizowanych na szczeblach powiatowym, wojewódzkim,
- Propagowanie ekologicznego stylu życia, produkcji i konsumpcji,
- Mobilizowanie lokalnej społeczności do podejmowania działań proekologicznych,
- Wykorzystywanie prasy gminnej, internetu do działań edukacyjnych dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych.

Działania w zakresie edukacji ekologicznej przyczyniają się do podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw mieszkańców.

Według informacji jednostek oświatowych z terenu Gminy Tarnów kontynuowane i rozszerzane są działania edukacyjne w szkołach i przedszkolach z zakresu ochrony środowiska.

Do najczęstszych form edukacji dzieci i młodzieży należą :

- udział w akcjach sprzątanie świata, dzień ziemi,
- wycieczki edukacyjno-krajoznawcze,
- konkursy z wiedzy o środowisku i jego degradacji a także sposobach jego ochrony,
- konkursy plastyczne, fotograficzne oraz pokazy mody ekologicznej,
- zbieranie plastikowych nakrętek, baterii,
- dokarmianie ptaków zimą,
- udział młodzieży w ukwiecaniu terenów przyszkolnych,
- współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi wyższego szczebla.

Najaktywniejsze działania jednostek oświatowych z terenu Gminy Tarnów opisano w załączniku Nr 8 – EDDUKACJA EKOLOGICZNA.

W kwietniu 2024 roku, rekreacyjne tereny wzdłuż rzeki Dunajec przy Stadionie Sportowym w Zbylitowskiej Górze, były miejscem działań proekologicznych w ramach III Małopolskich Dni dla Klimatu. Uczniowie Szkoły Podstawowej z tej miejscowości gminy Tarnów wraz z mieszkańcami i przedstawicielami samorządu porządkowali okolice ścieżki rowerowej „VeloDunajec”. Posadzono i rozdano ok. 300 sadzonek drzew i krzewów. Była również okazja, aby spotkać się z gminnymi Ekodoradcami, od których można było uzyskać informacje, dotyczące możliwości wsparcia finansowego na wymianę źródeł ciepła i przepisów uchwały antysmogowej. 19 października 2024 r. na terenie boiska sportowego w Zbylitowskiej Górze odbyły się Targi Ciepła. Mieszkańcy mogli zapoznać się z ofertą firm specjalizujących się w produkcji, dystrybucji i montażu ekologicznych urządzeń dostarczających ciepło, a także odnawialnych źródeł energii, czy systemach dociepleń.

W ramach współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w Gminie Tarnów działa punkt konsultacyjno – informacyjny rządowego Programu „Czyste Powietrze”. Mieszkańcy mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie na wymianę źródła ciepła oraz termomodernizację budynku, jak również pomoc w rozliczeniu wniosku o płatność wraz ze skompletowaniem niezbędnych załączników. Beneficjenci mogą również zaczerpnąć wszelkich informacji na temat zasad funkcjonowania programu, jego zmianach oraz otrzymać niezbędne materiały informacyjne. W ramach działalności punktu organizowane są spotkania z mieszkańcami związane z programem Czyste Powietrze.

Znaczący wpływ na stan środowiska wywiera działalność rolnicza.

Obecnie priorytetem staje się upowszechnianie metod produkcji przyjaznych środowisku. W kształtowaniu i zarządzaniu obszarami przyrodniczo-rolniczymi szczególnego znaczenia nabierają metody działań prośrodowiskowych. Rolnictwo ekologiczne i rolnictwo zrównoważone przestało być więc postrzegane jako mało wydajne i ekstensywne. Wręcz przeciwnie, rozumie się coraz szerzej fakt, że stwarza ono jednocześnie zarówno możliwość produkcji żywności wysokiej jakości, jak i poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Warunkiem realizacji programów rolno-środowiskowych jest przestrzeganie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

Edukacja ekologiczna dla sektora: rolnictwo prowadzona jest przez Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Oddział Powiatowy w Tarnowie. Ośrodek prowadzi swoją działalność poprzez indywidualne doradztwo, szkolenia, kursy, wystawy, prezentacje.

Szkolenia te dotyczą stosowania w indywidualnych gospodarstwach rolnych zasady wzajemnej zgodności, Dobrej Praktyki Rolniczej i programów rolno-środowiskowych, w tym m.in. właściwego stosowania środków ochrony roślin, badania opryskiwaczy dla zabezpieczenia zanieczyszczenia pestycydami gleb przy opryskach, przechowywania środków ochrony roślin, nawozów naturalnych.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jako agencja płatnicza zajmuje się m.in. wdrażaniem instrumentów współfinansowania z budżetu Unii Europejskiej oraz udzielaniem pomocy ze środków krajowych nakierowanych na ochronę środowiska. Działania takie są podejmowane dobrowolnie i realizowane bezpośrednio przez gospodarujących na obszarach wiejskich producentów rolnych. Do takich działań mających na celu ochronę środowiska w tym ochronę gleb użytkowanych rolniczo należą:

- Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych,
- Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof,
- Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.
- Agencja prowadzi również działania mające na celu ochronę gleb użytkowanych rolniczo poprzez ekoschematy obszarowe – płatności w zakresie ekoschematów na rzecz klimatu i środowiska. Ekoschematy są to roczne, płatne praktyki dostosowane do warunków i potrzeb krajowych, ale poddane ocenie Komisji Europejskiej pod kątem realizacji celów środowiskowych i klimatycznych nowej WPR (Wspólnej Polityki Rolnej) – ochrony zasobów gleby, wód, klimatu, dobrostanu zwierząt, różnorodności biologicznej w produkcji rolnej. Płatności w ramach ekoschematów są przyznawane rolnikowi w formie płatności m.in. do: rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, w ramach którego możemy wymienić praktyki: międzyplony

ozime/wsiewki śródplonowe, zróżnicowana struktura upraw, wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godz. od aplikacji, uproszczone systemy upraw, wymieszanie słomy z glebą. Wymagane jest dodatkowo spełnienie szeregu podstawowych norm i wymogów związanych z m.in. z ochroną środowiska i klimatu, które tworzą podstawowy poziom tzw. zielonej architektury WPR zwany warunkowością.

Wykaz zadań zrealizowanych w zakresie edukacji ekologicznej w latach 2023 – 2024 w Gminie Tarnów przedstawia załącznik nr 8.

4.12. Sumaryczny koszt wykonania POŚ w latach 2021-2022

Koszt wykonania zadań własnych gminy oraz zadań koordynowanych oraz całkowity koszt wykonania POS w latach 2023-2024 przedstawia tabela Nr 10.

Tabela 10 Sumaryczny koszt wykonania POŚ w latach 2023-2024

<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie zadań w poszczególnych polach interwencji ochrony środowiska</i>	<i>Koszt zł Zadania własne gminy</i>	<i>Koszt. zł Zadania koordynowane</i>
1.	Ochrona powietrza	8 908 413,61	16 968 163,93
2.	Ochrona wód	2 236 559,43	90 279,00
3.	Ochrona przyrody	523 362,43	0
4.	Ochrona gleb	3 953,62	0
5.	Ochrona lasów		23 600,00
6.	Gospodarka odpadami	17 397 386,25	0
7.	Poważne awarie	286 074,41	0
8.	Edukacja ekologiczna	60 850,00	0
	RAZEM	28 893 237,31	17 082 042,93
	SUMARYCZNY KOSZT	45 975 280,24	

4.13. Podsumowanie ilościowe zaplanowanych działań

4.13.1. Realizacja zadań własnych Gminy Tarnów

W przedstawionych tabelach zestawiono wykonanie zadań własnych i zadań koordynowanych przewidzianych do wykonania Programem Ochrony Środowiska dla gminy Tarnów - w latach 2021-2024 z perspektywą do roku 2028, których realizację w latach 2023-2024 z punktu widzenia ochrony środowiska uznano za priorytetową.

Największa grupa zadań dotyczyła działań z zakresu ochrony powietrza i gospodarki odpadami.

Ochrona powietrza-

POŚ w gminie Tarnów na lata 2023-2024 z perspektywą do roku 2028 w zakresie ochrony powietrza został wykonany. Zadania dotyczyły realizacji działań określonych w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Tarnów na lata 2015 – 2023” oraz programu „Czyste

powietrze” tj. likwidacji źródeł niskiej emisji i emisji komunikacyjnej, termomodernizację budynków mieszkalnych, instalacji odnawialnych źródeł energii.

Zadania realizowane w tym zakresie są spójne z celami wyznaczonymi w zaktualizowanym „Programie ochrony powietrza dla województwa małopolskiego”.

Ujęto również zadania w zakresie modernizacji transportu komunikacyjnego na drogach powiatowych, wojewódzkiej i krajowej w gminie.

Łącznie na ochronę powietrza wydatkowano w latach 2023-2024 - 25 876 577,54 zł.

Ochrona przed hałasem –

Obniżenie emisji hałasu komunikacyjnego następuje wraz z modernizacją układu komunikacyjnego gminy. Działaniom tym często towarzyszy realizacja lub renowacja pasów zieleni izolacyjnej. Realizowanie nasadzeń następuje głównie w przypadkach, gdy warunki terenowe sprzyjają ich wykonaniu.

Ochronie przed hałasem służy właściwie prowadzona gospodarka przestrzenna w gminie.

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym –

Nie przewidywano zadań inwestycyjnych a jedynie monitoring emisji oraz kontrolę istniejących źródeł pól elektromagnetycznych.

Ochrona wód –Gmina Tarnów w całości posiada wodociągi, kanalizacja sanitarna gminy Tarnów jest w fazie końcowej. Wykonano odcinki sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Łękawka, dofinansowano budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Poniesione koszty w latach 2023-2024 na ten cel wyniosły 2 146 271,47zł.

Na konserwację potoków Radlanka oraz potoku Dopływ z Tarnowa znajdujących się w zarządzie Nadzoru Wodnego w Grybowie i Dębicy GW-Polskie Wody wydatkowano kwotę 90 287,96 zł.

Łącznie na zadania z zakresu ochrony wód i gospodarki ściekowej poniesiono wydatki w kwocie 2 236 559,43zł.

Ochrona gleb –

Badania gleb w zakresie ich przydatności rolniczej wykonywane są corocznie i obejmują wariantowo wszystkie miejscowości gminy. Wydatki z zakresu ochrony gleb związane były z badaniem gleb dla celów przydatności rolniczej w ilości 100 próbek rocznie w wybranych miejscowościach gminy według opracowanego harmonogramu.

Gleby badano pod kątem pH zawartości fosforu, potasu oraz magnezu.

Koszt badań w latach 2023 -2024 wyniósł 3 953,62 zł.

Prowadzone badania posłużyły do zaplanowania właściwych zabiegów agrotechnicznych pod kątem przewidzianych upraw. Zadania przewidziane na lata 2023-2024 zostały zrealizowane.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów-

Zadania w zakresie gospodarki odpadami były realizowane zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawy o odpadach oraz Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami. Założone cele i zadania określone w POS zostały osiągnięte.

Uzyskane wyniki dotyczące ograniczenia poziomów odpadów składowanych na składowiskach, poziomów selektywnej zbiórki odpadów, zbierania i unieszkodliwiania innych odpadów powstających w gospodarstwach domowych zwłaszcza odpadów niebezpiecznych są prawidłowe.

Kontynuowano w kolejnych latach demontaż wyrobów zawierających azbest, wywóz i unieszkodliwianie odpadów azbestowych.

Na gospodarkę odpadami w latach 2023-2024 gmina Tarnów wydatkowała kwotę 17 397 386,25 zł.

Zasoby przyrodnicze -

Realizowano prace konserwacyjno-pielęgnacyjne trawników, nasadzenia drzew i krzewów, koszenie, przycinanie i formowanie drzew i krzewów.

Dbano o poprawę estetyki m.in. poprzez rozwój terenów zielonych w centrach poszczególnych sołectw oraz przy budynkach użyteczności publicznej.

Kontynuowano prace związane z opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmującego kolejne miejscowości gminy.

Na zadania z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych i kształtowania środowiska wydatkowano w latach 2023-2024 kwotę 523 362,43 zł.

Na ochronę lasów w ramach zadań koordynowanych wydatkowano kwotę 23 600,00 zł.

Zagrożenia poważnymi awariami -

Zrealizowano wszystkie zadania z wymienionego zakresu.

Wydatki związane były z kosztami funkcjonowania jednostek OSP, zakupem wyposażenia i sprzętu, naprawami i konserwacją sprzętu, utrzymaniem gotowości bojowej, szkoleniem i umundurowaniem ochotników do OSP.

Na zadania związane z zapobieganiem zagrożeń poważnymi awariami wydatkowano w latach 2023-2024 kwotę 286 074,41 zł.

Edukacja ekologiczna -

Wszystkie zaplanowane zadania zostały wykonane i prowadzone zgodnie z PEP.

Zadania w zakresie edukacji ekologicznej realizowane były głównie przez jednostki oświaty w formie akcji ekologicznych, konkursów plastycznych z wiedzy o środowisku, wycieczek do miejsc cennych przyrodniczo, udziale w konkursach z wiedzy ekologicznej.

Zorganizowano również imprezy plenerowe związane z dostarczeniem informacji o możliwościach korzystania z dotacji w ramach programu „Czyste powietrze”, targami ciepła. Publikowano w prasie gminnej informacje na temat zasad gospodarki odpadami komunalnymi w gminie.

Koszt edukacji ekologicznej w gminie opisanych w załączniku Nr 8 w latach 2023-2024 wyniósł 60 850,00 zł.

4.13.2. Realizacja zadań koordynowanych

Realizacja zadań koordynowanych na terenie gminy Tarnów przez jednostki uprawnione przebiegała stosownie do posiadanych środków zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

Dotyczy to przede wszystkim takich instytucji jak: jednostki badawcze, GIOS, KMSP w Tarnowie, Inspekcji Transportu Drogowego, Wojewody Małopolskiego, Starosty, administratorów dróg, gdzie realizacja przypisanych im działań wynika z ich statutowej działalności.

Realizację zadań koordynowanych na terenie gminy Tarnów w latach 2023-2024 przedstawiono w załączniku Nr 9.

4.13.3. Przyczyny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem

Realizacja celów i zadań wytyczonych przez POŚ w gminie Tarnów na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 przebiegała w większości zgodnie z założeniami, a rozbieżności

dotyczące zakresu oraz terminów ich realizacji wynikają głównie z ograniczonych możliwości finansowych na realizację niektórych wytyczonych zadań zwłaszcza dużych projektów, konieczności realizacji innych zadań niż to określono w harmonogramie i przesunięcia części tych zadań na okres późniejszy lub ich likwidacji.

5. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2024

Monitoring polityki ochrony środowiska oznacza, że wdrażanie Programu Ochrony Środowiska podlega regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przyjętych zadań,
- określenia stopnia realizacji założonych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy celami i zadaniami,
- analizy przyczyn powstałych rozbieżności.

Wskaźniki presji wywieranej na środowisko odnoszą się do tych form działalności, które zmniejszają ilość i jakość zasobów środowiska, przy czym możliwe jest rozróżnienie:

- wskaźników presji bezpośredniej, wyrażonej w kategoriach emisji zanieczyszczeń lub konsumpcji zasobów środowiska,
- wskaźników presji pośredniej, opisujących te szkodliwe formy działalności ludzkiej, które w efekcie prowadzi do wywierania presji bezpośredniej.

Wskaźniki stanu odnoszą się do jakości środowiska i jakości jego zasobów; jako takie odnoszą się do ostatecznych celów realizacji Planu i powinny być konstruowane w sposób umożliwiający dokonanie przeglądowej oceny stanu środowiska i zmian dokonujących się w czasie.

Wskaźniki reakcji pokazują, w jakim stopniu społeczeństwo zainteresowane jest odpowiedzialnością na stan środowiska. Reakcja społeczna dotyczyć może indywidualnych i kolektywnych działań prowadzących do ograniczenia, opanowania lub uniknięcia negatywnego oddziaływania na środowisko, ewentualnie powstrzymanie postępującej już degradacji środowiska.

Dzięki monitorowaniu realizowanych zadań i powiązaniu ich z określonymi wskaźnikami można śledzić czy założony trend przyjmuje oczekiwane wartości.

W tabeli 11 zestawiono wartości w/w wskaźników osiągniętych w latach 2014, 2018, 2019 i 2024. Przeprowadzona analiza wskaźników w poszczególnych grupach elementów środowiska dla obecnego okresu sprawozdawczego przedstawia się następująco:

Ochrona jakości wód-

- **Jakość wód powierzchniowych monitorowanych** – rzeki Dunajec w jednolitej części wód na odcinku od Więckówki do ujścia w roku 2020 był zły .
- **Jakość wód powierzchniowych monitorowanych** – rzeki Białej w jednolitej części wód na odcinku od Rostówki do ujścia do Dunajca w roku 2020 był zły.
- **Jakość wód podziemnych monitorowanych** – w miejscowości Szerzyny (zlokalizowany punkt pomiarowy w powiecie tarnowskim) był w III klasie czystości dla wartości średnich zgodnie wymogami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21.12.2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2016, poz.85).

Ograniczony został pobór wód podziemnych poprzez wodociągowanie gminy dla potrzeb zarówno zaopatrzenia w wodę mieszkańców jak i dla przemysłu.

- **Wodociągowanie i kanalizacja gminy** – realizacja zadań zgodna założeniami. Gmina została zwodociągowana w 94%, (wody z wodociągu nie pobierają jedynie pojedyncze

gospodarstwa lub te, które wolą korzystać z własnych ujęć wody). Zakładana budowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie zrealizowana w 85 %. – jest w fazie końcowej realizacji. Niektóre gospodarstwa wyposażone są lub będą w przydomowe oczyszczalnie, jeżeli warunki terenowe będą niekorzystne do wykonania podłączeń.

Gospodarka odpadami-

Wszystkie zmieszane odpady komunalne kierowane były do mechaniczno-biologicznego przetwarzania w instalacjach MBP częściowo do spalarni.

W 2024 roku:

- osiągnięty został poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – 17,11%,
 - osiągnięty został poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 46,8%,
 - osiągnięty poziom odpadów komunalnych przekazywanych do składowania – 1,96%.
- co było zgodne z obowiązującymi w tym okresie przepisami.

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego wykorzystania zasobów-

Według stanu na 31.12.2024r. powierzchnia lasów wyniosła 1065,88 ha. Na terenach chronionego krajobrazu gospodarowanie terenami jest zgodne z zapisami mpzp lub studium zagospodarowania przestrzennego gminy Tarnów.

6. PODSUMOWANIE

W Raporcie przedstawiono podjęte w latach 2023 – 2024 działania organizacyjne i inwestycyjne zmierzające do realizacji celów określonych w Programie Ochrony Środowiska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 przyjętego do realizacji uchwałą Rady Gminy Tarnów NR XXV/342/2021 z dnia 19 sierpnia 2021 r.

POŚ jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej władz gminy w tym okresie czasowym, który uwzględnia wszystkie zagadnienia środowiskowe zawarte również w pozostałych dokumentach planistycznych dotyczących rozwoju i funkcjonowania Gminy Tarnów.

Niniejszy Raport z dwuletniego okresu realizacji celów i zadań określonych w w/w dokumencie przedstawia podjęte w latach 2023 – 2024 działania, które w większości są kontynuacją działań realizowanych w latach wcześniejszych.

W załącznikach tabelarycznych oraz w części opisowej raportu opisane zostały wszystkie działania realizowane w ramach celów i priorytetów oraz pól interwencji przyjętych w Programie.

Źródłem danych zebranych w raporcie w części dotyczącej zadań koordynowanych są przede wszystkim informacje uzyskane od jednostek realizujących zadania zawarte w POŚ na terenie gminy Tarnów, dane z internetu oraz opracowań tematycznych.

Zmiany stanu środowiska widoczne są dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niniejszy Raport nie jest jednoznacznym odzwierciedleniem efektów realizacji Programu.

Z oceny wykonania poszczególnych zadań programu wynika, że:

- Większość zadań w zakresie ochrony środowiska w latach 2023-2024 koncentrowało się na zadaniach związanych z ochroną powietrza poprzez likwidację niskiej emisji w ramach programu „Czyste powietrze”, w zakresie modernizacji i remontów dróg oraz gospodarki odpadami;
- Realizacja celów i zadań związanych z poprawą jakości wód była kontynuacją zadań rozpoczętych w latach ubiegłych. Wodociągowanie gminy zostało praktycznie ukończone, budowa kanalizacji sanitarnej jest w końcowej fazie realizacji;

- Ochrona terenów przyrodniczo cennych i objętej ochroną przebiegała prawidłowo, zgodnie z zapisami programu oraz mpzp ;
- System gospodarki odpadami komunalnymi prowadzony jest zgodnie z obowiązującymi przepisami, określone prawem poziomy odzysku i recyklingu selektywnie zebranych odpadów są dotrzymywane. Kontynuowana była zbiórka odpadów azbestowych powstałych w wyniku demontażu pokryć dachowych budynków mieszkalnych i inwentarskich;
- Gospodarka odpadami stanowi drugą pozycję wydatków gminy w zakresie ochrony środowiska;
- Prowadzono edukację ekologiczną mieszkańców, zarówno w placówkach oświatowych, jak również dla dorosłych poprzez publikacje w internecie, w periodyku „Nowiny z Tarnowskiej Gminy” dotyczące likwidacji źródeł niskiej emisji, termomodernizacji budynków, możliwości inwestowania w odnawialne źródła energii oraz prawidłowego gospodarowania odpadami.

Z analizy struktury wydatków na ochronę środowiska wynika, że większość zadań ekologicznych realizowanych w latach 2023-2024 stanowiło kontynuację zadań rozpoczętych w latach poprzednich, niezbędnych do poprawy standardów życia i bezpieczeństwa obywateli w miejscu zamieszkiwania. Zadania te będą kontynuowane w następnych latach zgodnie z POŚ. Całkowity koszt realizacji POS na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 w latach 2023-2024 wyniósł 45 975 280,24 zł.

Przedstawiony Raport wskazuje na odpowiednie usytuowanie zagadnień ochrony środowiska w hierarchii ważności problemów, które władze Gminy Tarnów rozwiązują na rzecz społeczności lokalnej, czystego środowiska i stworzenia warunków zamieszkiwania zgodnie z zasadami zrównoważonego.

Tabela 11 Monitoring Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnów w latach 2014,2018,2019,2022,2024*

Lp.	Wskaźnik	Stan W roku 2014r.	Stan W roku 2018r.	Stan W roku 2019r.	Stan W roku 2022r.	Stan W roku 2024r.
A. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko						
1.	Pomierzony stan jakości powietrza (w najbliższym punkcie pomiarowym w stosunku do położenia gminy - Tuchów)	st. średnioroczne PM10 - 41µg/m ³ st. średnioroczne benzo(a)piranu w pyłe PM10 - 7ng/m ³	st. średnioroczne PM10 - 86µg/m ³ st. średnioroczne benzo(a)piranu w pyłe PM10 – 10 ng/m ³	st. Średnioroczne PM10 - 67µg/m ³ st. średnioroczne benzo(a)piranu w pyłe PM10 – 8 ng/m ³	st. Średnioroczne PM10 - 43µg/m ³ st. średnioroczne benzo(a)piranu w pyłe PM10 – 4 ng/m ³	st. Średniooczne PM10 - 26µg/m ³ st. średnioroczne benzo(a)piranu w pyłe PM10 – 4 ng/m ³
2.	Jakość wód powierzchniowych (Jcpw)	Jcpw Biała Od Rosówki do Ujścia - zły Jcpw Dunajca od Zb. Rożnów- ujścia dobry	Jcpw Biała Od Rosówki do Ujścia – zły Jcpw Dunajca od Zb. Rożnów- ujścia Dobry	Jcpw Biała Od Rosówki do Ujścia - zły Jcpw Dunajca od Zb. Rożnów- ujścia dobry	Jcpw Biała Od Rosówki do Ujścia - zły Jcpw od Więckówki do ujścia zły	b.d. b.d.
3.	Jakość wód podziemnych (punkt pomiarowy w Zawadzie) 2022-Szerzyny	III	III	b.d.	dobry	b.d.
4.	Długości sieci wodociągowej km	200	222,8	228,2	245,5	248,0
5.	Długości sieci kanalizacyjnej km	258	285,6	291,9	303,2	306,8
6.	Ilość mieszkańców	24 912	25 495	25 655	25 790	25 896
7.	Ilość pobieranej wody z wodociągu komunalnego dam ³	839,5	705,6	729,0	779,5	818,9
8.	Ilość odprowadzanych ścieków do kanalizacji dam ³	658	635,4	660,5	711,1	750,1
9.	Ilość przyłączy do sieci kanalizacyjnej szt.	3 708	6 412	6 583	5 592	6 655
10.	Zwodociągowanie Gminy %	92,2	93,4	93,6	94	94
11.	Skanalizowanie Gminy %	70,7	74,6	75,0	85	90
12.	Odpady komunalne zebrane z budynków zamieszkałych ogółem Mg	3 550,8	4 310,63	4 452,34	4 201,93	5 207,55
13.	Odpady komunalne zebrane z budynków zamieszkałych selektywnie Mg	1 146,6	2 063,51	2 758,23	3 755,05	2 800,91
14.	Ilość odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji Mg	109,2	90,1356	322,4852	1 587,15	979,9
15.	Ilość odpadów komunalnych przekazywanych do składowania %	0	0	0	0	1,96
16.	Osiągnięcie poziomu recyklingu i użycia przygotowania do ponownego użycia odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła %	42,1	40	43	43	46,08
17.	Poziom ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania %	33,72*	8	27	27	17,11
18.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z odebranych z terenu gminy odpadów komunalnych %	100	100	100	100	100
19.	% wskaźnik lesistości Gminy	12,8	12,8	12,8	12,8	12,8
20.	% powierzchni terenów objętych ochroną prawną	36,9	36,9	36,9	36,9	36,9

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tarnów na lata 2021-2024
z perspektywą do roku 2028 w latach 2023-2024*

21.	Powierzchnia lasów ha	1 027,4	1 065,88	1 065,88	1 070,44	1 070,44
22.	Ilość pomników przyrody szt.	13	13	13	13	13
23.	Długość ścieżek rowerowych	12,0	31,77	32,54	32,91	36,0
B. Wskaźniki reakcji						
24.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska PLN	6 158 461,37	12 446 705,19	40 981 722,09	57 117 811,54	45 975 280,24

* dane BDL i dane gminne

ZAŁĄCZNIK NR 1 – Realizacja zadań związanych z ochroną powietrza w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów			
Obszar interwencji	Okres realizacji zadań/ Koszty ogółem	Poniesione nakłady zł	Nazwa zadania/sposób realizacji
1	2	3	4
<i>Ochrona klimatu i jakości powietrza</i>	2023	b.d.	Realizacja Programu Ochrony Powietrza: - Wymiana kotłów poprzez podłączenie do sieci gazowej, - wymiana na odnawialne źródła energii (pompy ciepła), kotły na biomasę, - termomodernizacja budynków bez wymiany źródeł ciepła lub ze zmianą sposobu ogrzewania w budynkach indywidualnych
		1 241 522,98	Wymiana kotłów, termomodernizacja i instalacja OZE w obiektach gminnych (poza programem „Czyste Powietrze”), środki własne, środki unijne,
		4 132,80	Przeprowadzenie kontroli w zakresie naruszeń przepisów o ochronie powietrza
		3 188,16	Działania edukacyjne i informacyjne dotyczące ochrony powietrza
		123 074,88	Zatrudnienie ekodoradców i prowadzenie punktów obsługi programu „Czyste powietrze”
		RAZEM 1 371 918,82	
	2023-2024	1.629.897,00 w tym dotacja 999.939.zł	Ekopartnerzy na rzecz Słonecznej Energii Małopolski – odnawialne źródła energii
			Klub sportowy Dunajec Zbylitowska Góra – moc paneli 9,9
			Stadion sportowy- Szatnia Wola Rzędzińska 435D- moc paneli 9,9
			Szkoła Zawada 87A – moc paneli 29,7

			Basen Wola Rzędzińska 253A- moc paneli 39,6
			Szkoła Podstawowa Poręba Radlna 119 – moc paneli 29,7
			Przedszkole Biała 25 – moc paneli 9,9
			RADLNA Dom Kultury 66 – moc paneli 9,9
			Szatnia Koszyce Wielkie ul. Armii Falińskiej 17-moc paneli 9,9
			Szkoła Koszyce Wielkie ul. Szkolna 22- moc paneli 9,9
			Orlik Tarnowiec ul. Długa 31 – moc paneli 7,2
			Szkoła Łękawka 133A – moc paneli 9,9
			Remiza OSP Wola Rzędzińska – moc paneli 7,28
			Niepubliczna Szkoła Koszyce Małe ul. Oświatowa 1 – moc paneli 20,91
			Szatnia Klubu Sportowego Koszyce Małe ul. Główna 44 A – moc paneli 7,38
			Przedszkole Koszyce Małe ul Oświatowa 1 – moc paneli 8,2
			Hala Sportowa Koszyce Małe ul. Główna 44 – moc paneli 14,76
			Niepubliczne Przedszkole Tarnowiec ul. Tarnowska 79 – moc paneli 14,76
			Radlna Klub Sportowy 59B – moc paneli 3,22
			Wola Rzędzińska nr 232, 208A, 100/2, – moc paneli 5,4
			Wola Rzędzińska nr 331B, 332D – moc paneli 7,2
			Koszyce Małe Wesoła 93, Wolska 18 – moc paneli 5,4
			Koszyce Wielkie Łąkowa 19A– moc paneli 5,4
			Koszyce Wielkie Golis 4A – moc paneli 7,2
			Radlna 86E – moc paneli 5,4
			Błonie 63A – moc paneli 7,2
			Wola Rzędzińska 554 – moc paneli 9,9
			Tarnowiec Zakole 1, Koszyce Małe Spacerowa 18B, Zbylitowska Góra Dalsza 15, Zbylitowska Góra Złota 15, Jodłówka Wałki 43B, Koszyce Wielkie Świerkowa 8, Tarnowiec Nowa 33, Zawada 116S, Koszyce Małe Wolska 88A, Jodłówka Wałki 119B, Zawada 72A – moc paneli 6,3

		900,54	Wydatki na zakup materiałów i usług promocyjnych związanych z programem „Czyste Powietrze”
		2 444,45	Wydatki związane z akcją „Posprzątaj z nami Małopolskę”
		4 132,80	Badanie próbek odpadów paleniskowych
		3 188,16	Abonament roczny - 3 sensory mierzące jakość powietrza
		7 752,00	Ubezpieczenie paneli fotowoltaicznych zainstalowanych w ramach projektu Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski
		RAZEM 1 648 314,95	
	2023		Redukcja emisji zanieczyszczeń z transportu
		174.378,48	Remont i modernizacja drogi gminnej w Woli Rzędzińskiej II.-265 mb -warstwy wiążące 5 cm -1029,7 m2 i ścieralne z betonu 4 cm - 1003,2 m2,
		542.103,79	Remont i modernizacja drogi gminnej nr 201567K dz.234/3 w miejscowości Nowodworze.-585mb -kanalizacja deszczowa ϕ 400- 166,6 m i ϕ 300-41,6 m , -nawierzchnia bitumiczna warstwa ścieralna 3 cm -788 m2
		178 067,31	Remont i modernizacja ulicy Krótkiej w Zgłobicach dz. 258 i może dz.248/3 -252m - warstwy wyrównawcze i ścieralne z betonu asfaltowego 6 cm 1229,28 m2
		638 003,07	Remont i modernizacja ulicy Jaśminowej w Zgłobicach i Koszycach Małych -520 mb - warstwy wiążące z betonu asfaltowego gr. 4 cm 1781,5 m2, -warstwy ścieralne z betonu asfaltowego gr. 3 cm 1725 m2
		1 127 156,59	Remont i modernizacja drogi gminnej nr 201651K w miejscowości Zawada -1610mb - nawierzchnia mineralno –bitumiczna 6200 m2, + przebudowa słupa 11.316,00
		296 887,31	Remont i modernizacja drogi gminnej nr 201479K

			w miejscowości Biała -700mb - warstwy wyrównawcze gr. 4 cm -1000 m2 + wiążące gr. 4 cm - 2045 m2, + ścieralne z betonu asfaltowego gr. 3 cm -1980,24 m2, -skropienie nawierzchni asfaltem 3045 m2, - naw. z kostki 543m2, naw. Asfaltowa 40m2
		473 310,75	Przebudowa pasa drogowego w ramach budowy ścieżki rowerowej (ciąg pieszo-jezdny) przy drodze powiatowej nr 1350K relacji Tarnów-Zgłobice w m. Zbylitowska Góra na odcinku od ul. Sportowej do drogi krajowej -1018mb - chodnik z kostki 1501 m2, -ogrodzenie panelowe
		807 673,38	Przebudowa drogi w Błoniu nr 201469K – budowa chodnika dz. 456 – 300mb
		805 259,39	Niedojadło - Remont drogi gm. w Zawadzie nr 201644k
		162 672,48	Nawierzchnia asfaltowa – nowa nakładka 1,5 km
			Droga na Młyńca w Łękawce GK
			355m nowa nakładka asfalt
		341 234,0	Szklarniowa Koszyce Wielkie –
			Nawierzchnia betonowa 250 mb.
		159 851,0	Chodnik Jodłówka-Wałki 107m
			Budowa chodnika najazdowego -107m
		162.672,48	Chodnik Błonie – kamionka 300mb.
		340 210,95	Budowa ścieżki rowerowej wraz z kanalizacją burzową przy ul. Granicznej w Koszycach Wielkich – 361mb
		334 600,34	Remont i modernizacja chodnika przy drodze powiatowej nr 1376K w Woli Rzędzińskiej (odcinek centrum wsi do wiaduktu – kierunek Ładna)-220mb.
		435 787, 71	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 977 Tarnów-Gorlice w km 1+678-km 1+806 w miejscowości Poręba Radlna
		RAZEM 6 979 869,03	
	2024	b.d.	Realizacja Programu Ochrony Powietrza:

			- Wymiana kotłów poprzez podłączenie do sieci gazowej, - wymiana na odnawialne źródła energii (pompy ciepła), kotły na biomasę, termomodernizacja budynków bez wymiany źródeł ciepła lub ze zmianą sposobu ogrzewania w budynkach indywidualnych
		2 982,75	Przeprowadzenie kontroli w zakresie naruszeń przepisów o ochronie powietrza
		3 825,79	Działania edukacyjne i informacyjne dotyczące ochrony powietrza „Czyste powietrze”
		164 235,35	Zatrudnienie ekodoradców i prowadzenie punktów obsługi programu
			Redukcja emisji zanieczyszczeń z transportu
		208.727,93 zł +14415,60 + Insp. 2950,00	Droga do gazowni Wola Rzędzińska -dł. 175 mb dł. 175 mb podbudowa , nawierzchnia asfaltowa -700m2 z czego dofinans. 110,006zł RFRD
		227.676,57	Na Wał w Tarnowcu – 304 m dofin. 223.123,04 Nawierzchnia asfaltowa – 1316 m2
		334.600,34	Księżycowa w Tarnowcu – 325 mb Dofin. 327.908 zł Poszerzenie z kostki - 750m2
		336.256,79	Droga w Radlnej dz. 342, 158 - o dł. 335m dofinansowanie 329.531 zł Podbudowa, nawierzchnia asfaltowa -1236m2
		183 036,30	Remont (modernizacja drogi dojazdowej do pól „Droga gminna 201623k –dz. Nr 1996 w m. Wola Rzędzińska – 700mb
		49 000,00	Wykonanie nawierzchni na drodze bocznej od ulicy Łąkowej w m. Koszyce Wielkie – nawierzchnia z kostki brukowej 50mb
		238 603,12	Modernizacja chodnika przy DP1371K relacji Bzów-Wałki – Stare Żukowice w m. Wola Rzędzińska II na odcinku od remizy OSP w kierunku Jodłówki-Wałki – ok. 700mb. nawierzchnia z

			kostki brukowej
		2 200,00	Wynagrodzenia z tytułu zawartych umów zlecenia – organizacja Targów Ciepła
		3 311,86	Zakup materiałów i usług związanych z Targami Ciepła oraz akcją Sprzątanie Świata
		861,00	Usługa serwisowa i naprawa uszkodzonej instalacji fotowoltaicznej
		2 982,75	Badanie próbek odpadów paleniskowych
		3 825,79	Abonament roczny za 3 sensory mierzące jakość powietrza
		8 997,00	Ubezpieczenie paneli fotowoltaicznych zainstalowanych w ramach projektu Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski
		Polski Ład 140 055,64	Odnawialne źródła energii
			Szkoła Tarnowiec Tarnowska 60- moc paneli 39,69
			Dom Kultury Zawada 87B – moc paneli 15,6
		1 928 544,58	
	RAZEM 2023-2024	8 908 413,61	

ZAŁĄCZNIK NR 2 – Wykonanie zadań przez Gminę Tarnów w zakresie ochrony wód i gospodarki wodno-ściekowej w latach 2023-2024

Obszar interwencji	Okres realizacji zadań	Poniesione nakłady zł/sposób finansowania	Nazwa zadania/sposób realizacji
1	2	3	4
<i>Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej</i>	2023	810 988,56	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Łękawka (Polski Ład – druga edycja) W tym: środki z dotacji (Polski Ład)
		1 013 094,76	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Łękawka - kontynuacja (Polski Ład – ósma edycja) W tym: - środki z dotacji (Polski Ład)
		74 288,15	Budowa kanalizacji sanitarnej w Łękawce – etap III
		16 000,00 Środki własne, Środki inwestorów	Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
	RAZEM 2023	1 914 371,47	
	2024	222 900,	Budowa odcinka 2 km kanalizacji w miejscowości Łękawka
		9 000,00 Środki własne, Środki inwestorów	Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla 3 gospodarstw
	RAZEM 2024	231 900,00	
	RAZEM 2023+2024	2 146 271,47	
<i>Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią</i>	2023	89 129,00	Odcinkowe odmulenie potoku Radlanka w km 2+500 -5+600 w miejscowości Poręba Radlna oraz Radlna

	2024	b.d.	Wycinka drzew i przerostów w przekroju regulacyjnym, utylizacja materiału, porządkowanie terenu na rzekach i potokach m.in. potoku Radlanka, Dębica. Roboty utrzymaniowe wykonywane były siłami grupy konserwatorów
		1 158,96	Roboty konserwacyjne na potoku „Dopływ z Tarnowa”
	RAZEM 2023 + 2024	90 287,96	
RAZEM 2023 – 2024 <i>Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią</i>		2 236 559,43	

ZAŁĄCZNIK NR 3 - Realizacja zadań związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem środowiska (planowaniem przestrzennym) w latach 2023-2024 na terenie gminy Tarnów			
Obszar interwencji	Okres realizacji Zadań/	Poniesione nakłady zł	Nazwa zadania
1	2	3	4
<i>Utrzymanie i rozbudowa terenów zielonych</i>	2023	12 573,90	Przycinka drzew i krzewów w pasach drogowych
		62 371,82	Zakup sadzonek, narzędzi, materiałów i usług związanych z bieżącym utrzymaniem zieleni na terenie Gminy
		20 036,00	Przeprowadzenie prac zabezpieczających pomniki przyrody w miejscowościach Błonie, Koszyce Wielkie i Zawada.
		5 336,70	Przeprowadzenie cięć pielęgnacyjnych 7 drzew na cmentarzu wojennym nr 175 w Porębie Radlnej
	Razem 2023	100 318,42	
	2024	21 412,57	Przycinka, wycinka drzew i krzewów przy drogach gminnych
		39 086,41	Zakup sadzonek, narzędzi, materiałów i usług związanych z bieżącym utrzymaniem zieleni na terenie Gminy.
	Razem 2024	60 498,98	
	Razem 2023-2024	160 858,98	
<i>Zagospodarowanie przestrzenne</i>	2023	173 091,00	Wykonanie MPZP oraz korekty MPZP dla miejscowości Błonie, Koszyce Małe, Koszyce Wielkie, Nowodworze, Wola Rzędzińska;

		2 900,0	Opracowanie wykazu uwag do dokumentów planistycznych oraz wykonanie opinii o zmianach MPZP.
	2024	183 854,03	Wykonanie MPZP oraz korekty MPZP dla miejscowości Jodłówka-Wałki, Koszyce Małe, Koszyce Wielkie, Nowodworze, Tarnowiec, Wola Rzędzińska, Zbylitowska Góra, Zgłobice;
		2 700,00	Opracowanie wykazu uwag do dokumentów planistycznych oraz wykonanie opinii o zmianach MPZP.
	Razem 2024	186 554,03	
	Razem 2023- 2024	362 545,03	
RAZEM 2023 - 2024 <i>Ochrona przyrody, kształtowanie środowiska</i>		523 404,01	

ZAŁĄCZNIK Nr 4 - Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska w gminie Tarnów w latach 2023-2024
- Ochrona lasów

Obszar interwencji	Okres realizacji zadań	Poniesione nakłady zł/sposób finansowania	Nazwa zadania/sposób realizacji
1	2	3	4
<i>Ochrona lasów</i>	2023-2024	23 600,00	Ochrona lasów, gospodarka w lasach – zadania realizowane w ramach hodowli lasów i ochrony lasów obejmowały: odnowienia, pielęgnacja upraw, czyszczenia wczesne i późne, zabezpieczanie upraw przed zgryzaniem za pomocą repelentów oraz ogrodzeń
		b.k.d.	Edukacja leśna – zajęcia edukacyjne prowadzone przez edukatorów leśnych w przedszkolach i szkołach położonych na terenie gminy Tarnów jak również udział w organizowanych akcjach, wydarzeniach poprzez wystawienie stoiska

ZAŁĄCZNIK Nr 5 - Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska w gminie Tarnów w latach 2023-2024
- Ochrona gleb

Obszar interwencji	Okres realizacji zadań	Poniesione nakłady zł/sposób finansowania	Nazwa zadania/sposób realizacji
1	2	3	4
<i>Ochrona gleb</i>	2023-2024	1976,81 Budżet Gminy	Badanie gleb użytków rolnych na terenie gminy Tarnów. Okresowe badanie wybranych gleb wykonane przez Okręgową Stację Rolniczą w Krakowie w wytypowanych lokalizacjach
		1976,81 Budżet Gminy	Badanie gleb użytków rolnych na terenie gminy Tarnów. Okresowe badanie wybranych gleb wykonane przez Okręgową Stację Rolniczą w Krakowie w wytypowanych lokalizacjach
RAZEM 2023-2024		3 953,62	

ZAŁĄCZNIK NR 6 - Realizacja zadań związanych z gospodarką odpadami na terenie gminy Tarnów w latach 2023-2024			
Obszar interwencji	Okres realizacji Zadań/	Poniesione nakłady zł	Sposób realizacji
1	2	3	4
Gospodarka odpadami	2023	7 781 518,82	▪ Odbiór i zagospodarowania odpadów komunalnych w ramach umowy podstawowej – 6 951 988,77 zł, ▪ dodatkowe usługi odbioru i zagospodarowania odpadów z dzikich wysypisk – 158,99 zł, ▪ odbiór odpadów wielkogabarytowych w PSZOK – 391 559,88 zł, ▪ odbiór odpadów zielonych w PSZOK – 109 821,55 zł, ▪ licencja na program komputerowy „System ewidencji i rozliczania opłat za śmieci” – 3 394,80 zł, ▪ utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) – 267 500,00 zł, ▪ dzierżawa kserokopiarki – 3 634,03 zł, ▪ koszt wysyłki przesyłek pocztowych – 18 173,60 zł, ▪ utylizacja przeterminowanych leków – 675,00 zł, ▪ wykonanie 62000 szt. worków bio – 34 612,20 zł.
		1 990,81	Różne opłaty i składki, w tym opłaty komornicze i koszty postępowania egzekucyjnego
		186,50	Zakup materiałów i wyposażenia, w tym papieru kserograficznego, materiałów biurowych
		19 999,98	Odbiór i utylizacja zdemontowanych wyrobów azbestowych
	Razem 2023	7 803 696,11	
	2024	9 578 700,59	▪ Usługa odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w ramach umowy podstawowej – 8 445 205,36 zł, ▪ odbiór odpadów wielkogabarytowych w PSZOK –

			676 004,00 zł, ▪ odbiór odpadów zielonych w PSZOK – 135 603,33 zł, ▪ licencja na program komputerowy „System ewidencji i rozliczania opłat za śmieci” – 3 739,20 zł, ▪ utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) – 294 696,73 zł, ▪ dzierżawa kserokopiarki – 2 851,67 zł, ▪ koszt wysyłki przesyłek pocztowych – 19 580,80 zł, ▪ utylizacja przeterminowanych leków – 1 019,50 zł. ▪ Odbiór i utylizacja zdemontowanych odpadów azbestowych - 29 732,40
		2 446,04	Różne opłaty i składki, w tym opłaty komornicze i koszty postępowania egzekucyjnego
	RAZEM 2024	9 581 146,63	
<i>Gospodarka odpadami 2023-2024</i>		17 384 842,74	
<i>Nadzór nad porzuconymi zwierzętami</i>	2023	4 741,51	Udostępnienie boksów dla psów i kotów w schronisku w Tarnowie
	2024	7 802,00	Udostępnienie boksów dla psów i kotów w schronisku w Tarnowie
	RAZEM 2023-2024	12 543,51	
<i>Gospodarka odpadami + nadzór nad porzuconymi zwierzętami W latach 2023-2024</i>	RAZEM 2023-2024	17 397 386,25	

ZAŁĄCZNIK NR 7 Realizacja zadań związanych z likwidacją nadzwyczajnych zagrożeń środowiska na terenie gminy Tarnów w latach 2023- 2024			
Obszar interwencji	Okres realizacji Zadań	Poniesione nakłady zł	Nazwa zadania/sposób realizacji
1	2	3	4
<i>Nadzwyczajne zagrożenia środowiska</i>	2023	29 989,00	Dotacje celowe z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia przeciwpożarowego, w tym: ▪ OSP Biała (ubrania) – 2 600,00 zł, ▪ OSP Jodłówka-Wałki (ubrania) – 2 611,00 zł, ▪ OSP Koszyce Małe (ubrania, element do mocowania sprzętu) – 3 612,00 zł ▪ OSP Koszyce Wielkie (ubrania) – 2 611,00 zł, ▪ OSP Łękawka (ubrania, wąż) – 2 951,00 zł, ▪ OSP Poręba Radlna (ubrania) – 2 611,00 zł, ▪ OSP Wola Rzędzińska (ubranie) – 2 611,00 zł, ▪ OSP Zbylitowska Góra (ubrania, trójnóg z wyciągarką) – 3 211,00 zł, ▪ OSP Zgłobice (ubrania) – 7 171,00 zł.
		55 048,00	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń – ekwiwalenty za udział w działaniach ratowniczych, ekwiwalent za udział w szkoleniach
		131 309,01	Zakup materiałów i wyposażenia, w tym m.in.: ▪ zakup paliwa do samochodów strażackich, ▪ zakup części zamiennych i wyposażenia samochodów strażackich, ▪ zakup wyposażenia – m.ni. akumulatory, substancje absorbujące tłuszcz, gaśnice, podzespoły do aparatów tlenowych, środki

			pianotwórcze
		13 528,14	Zakup usług remontowych, w tym m.in. naprawy mechaniczne samochodów pożarniczych, naprawa wyposażenia
		11 921,07	Zakup materiałów i wyposażenia, w tym m.in. paliwo do samochodu służbowego, części zamienne i wyposażenie samochodu służbowego, akcesoria komputerowe, drobne wyposażenie biurowe
		109 838,76	Zakup usług pozostałych, w tym m.in. pokrycie kosztów przesyłek pocztowych, serwis samochodu służbowego
		20 785,53	Różne opłaty i składki, w tym ubezpieczenie członków OSP, ubezpieczenie samochodów OSP
	RAZEM 2023	351 633,98	
	2024	52 317,00	▪ Dotacje celowe z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia przeciwpożarowego, w tym: ▪ OSP Biała (sygnalizator bezruchu, maski do aparatu powietrznego) – 2 222,00 zł, ▪ OSP Jodłówka-Wałki (ubrania ochronne) – 4 090,00 zł, ▪ OSP Koszyce Małe (ubrania ochronne, pompy strażackie) – 8 590,00 zł ▪ OSP Koszyce Wielkie (ubrania ochronne) – 4 097,00 zł, ▪ OSP Łękawka (ubrania ochronne – 4 097,00 zł, ▪ OSP Poręba Radlna (ubrania ochronne) – 4 097,00 zł, ▪ OSP Wola Rzędzińska (ubranie ochronne, remont budynku) – 11 097,00 zł, ▪ OSP Zbylitowska Góra (ubrania ochronne, pompy strażackie) – 10 097,00 zł, ▪ OSP Zgłobice (ubrania ochronne) – 3 930,00 zł.
		97 433,14	▪ Zakup materiałów i wyposażenia, w tym m.in.: ▪ zakup paliwa do samochodów strażackich, ▪ zakup części zamiennych i wyposażenia samochodów strażackich,

			▪ zakup wyposażenia – m.ni. substancje absorbujące tłuszcz, gaśnice, podzespoły do aparatów tlenowych, środki pianotwórcze ▪ zakup pralki przemysłowej i suszarki przemysłowej
		2 701,37	Zakup usług remontowych, w tym m.in. naprawa samochodu pożarniczego, naprawa wyposażenia, naprawa systemu alarmowania
		111 721,90	Zakup usług pozostałych, w tym m.in. utrzymanie gotowości bojowej, badania techniczne, przeglądy samochodów, ładowanie i konserwacja gaśnic, przeglądy urządzeń gaśniczych, przegląd urządzeń hydraulicznych
		21 901,00	Różne opłaty i składki, w tym ubezpieczenie członków OSP, ubezpieczenie samochodów OSP
	RAZEM 2024	286 074,41	
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA	2023-2024	637 708,39	

ZAŁĄCZNIK NR 8 - Realizacja zadań związanych z edukacją ekologiczną na terenie gminy Tarnów w latach 2023-2024

Obszar interwencji	Okres realizacji Zadań/	Poniesione nakłady zł	Nazwa zadania/sposób realizacji
1	2	3	4
Edukacja ekologiczna	2023	b.d.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. bł. Edmunda Bojanowskiego w Woli Rzędzińskiej
			Ekozdrowi - Projekt edukacyjny
			Ekoczyści, ekopiękní - Projekt edukacyjny
			Mistrz Recyklingu i przyjaciele – konkurs
			Dzień Ziemi – film edukacyjny
			Segregacja śmieci dla klas I-II – film edukacyjny
			Jak poprawnie segregować śmieci dla klas VIII - warsztaty
			„Przyczyny i skutki zmian klimatu - Prelekcja doradcy ds. klimatu i środowiska” 12VI 2023 - Prelekcja doradcy ds. klimatu i środowiska Wydziału Ochrony Środowiska i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Tarnowie. Tomasz Łabędź
			Piknik ekologiczny GMINA
	2024	b.d.	Ekoczyści, ekopiękní – projekt edukacyjny
			Ekoczyści, ekopiękní - Quiz edukacyjny
			Konkurs Przyrodniczo-ekologiczny EDI
			Dzień Ziemi – film edukacyjny
			Segregacja śmieci dla klas I-III – film edukacyjny
			Jak poprawnie segregować śmieci dla klas I-III - warsztaty
			Ekozdrowi – witaminowy zawrót głowy-projekt edukacyjny
			Ekoczyści, ekopiękní - Konkurs Pszczoła cud natury
			Gospodarstwo Pasieczne Bartnik – wycieczka

			O niebezpieczeństwie związanym z wypalaniem traw - Prelekcja Naczelnika Ochotniczej Straży Pożarnej
			Prace plastyczne z materiałów recyklingowych- projekt edukacyjny- warsztaty
			Co to jest ekologia, jak żyć ekologicznie, co to znaczy być eko-projekt edukacyjny
	2023-2024	b.d.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Woli Rzędzińskiej
			Edukacja ekologiczna
			Sprzątanie Świata
			Dzień Ziemi – akcje ekologiczne
			Światowy Dzień Wody PAH
			Aktywni Błękitni
			Ogólnopolska Olimpiada Antysmogowa – konkurs wiedzy o powietrzu i zmianach klimatu
			Zbiórki surowców wtórnych
			Wycieczki w okolice terenów zalesionych, łąk, parków, ogrodów, prowadzenie obserwacji przyrodniczych, sadzenie roślin.
			Organizowane konkursy plastyczne związane z ochroną środowiska – tematyka pożarnicza oraz związane z rolnictwem
		1 000,00	Tworzone są specjalne miejsca/tablice w szkole, gdzie uczniowie mogą dowiedzieć się więcej o ekologii, segregacji odpadów i sposobach ochrony środowiska.
		b.k.d	Zachęcanie rodziców do udziału w działaniach ekologicznych szkoły i do rozmów z dziećmi na temat ochrony środowiska.
			Realizacja treści ekologicznych na przedmiotach przyrodniczych
		15zł/0s.	Spotkanie z podróżnikiem – grupa Trzask
		b.d.	Projekty edukacyjne o tematyce ekologicznej.
		1 000,00	Wycieczki krajobrazowe, do Parków Narodowych
	2023-2024	b.d.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Poręba Radlna
			„Leszy – opiekun puszczy” – zajęcia czytelnicze dla Klub Książkowego Mola nt. szacunku dla przyrody

			, „Las na pustyni” - zajęcia czytelnicze dla Klub Książkowego Mola nt. szacunku dla przyrody
		b.d.	Udział uczniów w Eko pikniku Gminy Tarnów „Posprzątaj z nami Małopolskę” Udział uczniów w ogólnopolskiej akcji „Sprzątamy dla Polski” Akcja sadzenia drzew wokół szkoły Zajęcia na ścieżce dydaktycznej w Bistuszowej akcja przy udziale Nadleśnictwa Gromnik Wycieczka klas IV-VIII do Małopolskiego Centrum Edukacji Ekologicznej w Ciężkowicach Konkurs "Eko święta 2023" organizowany przez CH MAX w Tarnowie - ozdoba bożonarodzeniowa z wykorzystaniem surowców wtórnych"
			„Drzewo jest cenniejsze niż jego drewno”, projekt Wydawnictwa Zakamarki i Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu - uczestnicy: przedszkole
			„Leszy – opiekun puszczy” – zajęcia czytelnicze dla przedszkolaków nt. szacunku dla przyrody
			Problemy tego Świata - zajęcia czytelnicze dla kl. IV, V w oparciu o teatrzyk kamishibai "Gadatliwy ptak Narina" nt. skutków wycinki drzew,
			„Dwa ptaszki” – zajęcia dla przedszkolaków nt. jak ważna jest woda dla przyrody
			Wycieczka do Ojcowskiego Parku Narodowego, klasy IV-VIII - formy ochrony przyrody w Polsce
			„Pan Kluska i żaglowiec” – zajęcia dla przedszkolaków i klas I-III w ramach projektu Nasza Mała Biblioteka nt. skutków zaśmiecania środowiska
			Ogólnopolska akcja "Przytul się do drzewa", przedszkole
			Akcja Sprzątanie Świata – wyjazd klas IV-VIII do Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Jastrzębi

			Zakup książek (min. o tematyce ekologicznej) w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa
			Akcja ekologiczna "Pomóż ptakom przetrwać zimę" - zbiórka karmy i dokarmianie ptaków
			„Ziemia, Woda, Powietrze - Strażacy na straży ochrony środowiska” - gminny konkurs plastyczny,
			„Pomagamy szpakom – szkolna akcja wykonania i wieszania budek lęgowych” we współpracy z OSP
	2023-2024	b.d.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Bł. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Jodłówce-Walkach Realizowanie treści ekologicznych podstawy programowej dla uczniów klas I-VIII na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych. Udział w konkursach wiedzy ekologicznej. Program edukacyjny dla szkół podstawowych-Bezpieczniki TAURONA -Projekt EkoEksperymentarium rozwija dobre praktyki ekologiczne u dzieci. -Realizacja zagadnień pod hasłem: „Każdy uczeń wie , co robić z ZSEE!”. Spotkania z pracownikiem nadleśnictwa. Wycieczki ekologiczne: zwiedzanie parków narodowych (Ojcowski i Świętokrzyski Park Narodowy), parki krajobrazowe (Ciężkowicko- Rożnowski Park Krajobrazowy), rezerваты i pomniki przyrody. Udział w akcjach ekologicznych: „Sprzątanie świata”, „Święto Ziemi” – przygotowywanie wystąpień, plakatów, konkursy. -Zdrowa żywność – przygotowywanie poczęstunku. -Akcja – Zdrowe śniadanie -wykorzystywanie surowców wtórnych w pracach plastycznych, -dokarmianie ptaków zimą. Zbiórka baterii, plastikowych nakrętek. Współpraca z firmą Agro-Film.

	2023-2024	b.d.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Woli Rzędzińskiej
			Edukacja ekologiczna
			Sprzątanie Świata
		200,00	Dzień Ziemi – akcje ekologiczne
		b.d.	Światowy Dzień Wody PAH
			Aktywni Błękitni
			Ogólnopolska Olimpiada Antysmogowa – konkurs wiedzy o powietrzu i zmianach klimatu
			Zbiórki surowców wtórnych
			Wycieczki w okolice terenów zalesionych, łąk, parków, ogrodów, prowadzenie obserwacji przyrodniczych, sadzenie roślin.
			Organizowane konkursy plastyczne związane z ochroną środowiska – tematyka pożarnicza oraz związane z rolnictwem
		1 000,00	Tworzone są specjalne miejsca/tablice w szkole, gdzie uczniowie mogą dowiedzieć się więcej o ekologii, segregacji odpadów i sposobach ochrony środowiska.
		b.k.d.	Zachęcanie rodziców do udziału w działaniach ekologicznych szkoły i do rozmów z dziećmi na temat ochrony środowiska.
			Realizacja treści ekologicznych na przedmiotach przyrodniczych
			Spotkanie z podróżnikiem – grupa Trzask
			Projekty edukacyjne o tematyce ekologicznej.
		20 000,00	Wycieczki krajobrazowe, do Parków Narodowych
		20zł/os.	Mobilne Planetarium Orbitek - KOSMOS – udział szkoły
		b.d.	Wycieczki krajobrazowe, do Parków Narodowych
	2023- 2024		Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolnym im. Jana Pawła II w Błoniu
		150,0	Obchody Dnia Ziemi
		100,0	Sprzątanie świata
		0	Zbiórka zużytych baterii
		500,0	Tydzień profilaktyczny
		100	Konkursy ekologiczne

		0	Udział w projektach edukacyjnych o tematyce ekologicznej
		200,0	Obchody dni tematycznych związanych z edukacją ekologiczną
		1000,0	Udział w warsztatach związanych z edukacją ekologiczną
		100,0	Sadzenie kwiatów oraz drzewek
		500,0	Edukacja ekologiczna
		2023-2024	Szkoła Koszyce Małe
		b.d.	Sprzątanie świata – akcja ekologiczna
			Realizacja programów edukacyjnych:
			1. Nie pal przy mnie proszę.
			2. Kubusiowi Przyjaciele Natury
			3. autorski program ekologiczny w klasie I „Lekcje w terenie”
			Zorganizowanie stałej zbiórki zużytych baterii na terenie szkoły
			Zbiórki zabawek, książek przeznaczonych dla potrzebujących szkół i przedszkoli po powodzi z podkreśleniem roli ponownego wykorzystania
			Kształtowanie codziennych działań ekologicznych w ramach zajęć edukacyjnych
			Wdrażanie wzorców żywieniowych w połączeniu ze wspólnym spożywaniem posiłków.
			Wycieczka do gospodarstwa ekologicznego.
			Dzień Ziemi – akcja Samorządu Uczniowskiego
			1. wykonanie plakatu o tematyce ekologicznej - konkurs
			2. ozdabianie torby wielorazowego użycia.
			Promowanie zdrowego odżywiania się – „ Owocowy stół w szkole”
	2023-2024	b.d.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Zgłobicach
			Sprzątanie Świata
			Udział w konkursach ekologicznych
			Tworzenie plakatów
	2023-2024	b.d.	Przedszkole Publiczne „Słoneczko” w Woli Rzędzińskiej
			Kubusiowi przyjaciele natury

			„Skąd się biorą produkty ekologiczne”
			Dzień ziemi – akcja sprzątanie świata
			Warsztaty ekologiczne „Ogień i woda”
	2023-2024		Przedszkole Biała
		Środki własne	Akcje sprzątania świata – udział w ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie świata”. Dzieci sprzątały najbliższe otoczenie przedszkola.
			Dzień Ziemi – organizacja zajęć, zabaw i konkursów tematycznych promujących ochronę środowiska.
			Sadzenie roślin – zakładanie ogródka przedszkolnego, sadzenie drzew i dyni u sąsiadów.
			Zbiórki surowców wtórnych – np. baterii, plastikowych nakrętek.
			Oszczędzanie wody i energii – zajęcia tematyczne, plakaty tworzone przez dzieci.
			Ekokąciki w salach – stałe miejsca z materiałami przyrodniczymi i kwiatami o które dbają dzieci.
			Wykorzystywanie materiałów z recyklingu do prac plastycznych – np. rolek po papierze, butelek, pudełek.
			Współpraca z rodzicami- angażowanie w sadzenie roślin, dostarczanie materiałów recyklingowych.
	2023-2024	b.d.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Bł. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Jodłówce-Wąlkach
			Realizowanie treści ekologicznych podstawy programowej dla uczniów klas I-VIII na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych. Udział w konkursach wiedzy ekologicznej. Program edukacyjny dla szkół podstawowych-Bezpieczniki TAURONA -Projekt EkoEksperymentarium rozwija dobre praktyki ekologiczne u dzieci. -Realizacja zagadnień pod hasłem: „Każdy uczeń wie , co robić z ZSEE”. Spotkania z pracownikiem nadleśnictwa.
			Wycieczki ekologiczne: zwiedzanie parków narodowych

			(Ojcowski i Świętokrzyski Park Narodowy), parki krajobrazowe (Ciężkowicko- Rożnowski Park Krajobrazowy), rezerваты i pomniki przyrody.
			Udział w akcjach ekologicznych: „Sprzątanie świata”, „Święto Ziemi” – przygotowywanie wystąpień, plakatów, konkursy. -Zdrowa żywność – przygotowywanie poczęstunku. -Akcja – Zdrowe śniadanie -wykorzystywanie surowców wtórnych w pracach plastycznych, -dokarmianie ptaków zimą.
			Zbiórka baterii, plastikowych nakrętek. Współpraca z firmą Agro-Film.
RAZEM	2023-2024	60 850,00	

ZAŁĄCZNIK NR 9 WYKONANIE ZADAŃ MONITOROWANYCH (KOORDYNOWANYCH) W LATACH 2023-2024 NA TERENIE GMINY TARNÓW

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania zł	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Rozwój sieci monitoringu powietrza	GIOŚ	b.d.	Budżet Państwa	W obszarze powiatu tarnowskiego funkcjonuje jedna automatyczna stacja pomiaru zanieczyszczeń powietrza, zlokalizowana w Tuchowie przy ul. Chopina. Na stacji prowadzone są ciągłe, 24 - godzinne pomiary pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartości benzo(a)pirenu w pyłe PM10.
		Rozwój sieci monitoringu hałasu		b.d.	Budżet Państwa	W okresie sprawozdawczym na terenie powiatu Tarnowskiego badań w zakresie emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska nie prowadzono. W roku 2017 wyznaczono 2 punkty pomiarowe monitoringu hałasu komunikacyjnego, w tym 1 punkt hałasu drogowego krótkookresowego (Radłów - DW 975), oraz 1 punkt hałasu kolejowego (Tuchów - LK nr 96). Wyniki pomiarów hałasu

						drogowego wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych w obydwu punktach pomiarowych zarówno w porze dziennej jak i nocnej. W Radłowie przekroczenia wynosiły 2,6 dB w dzień i 7,1 dB w nocy. W punkcie w Tuchowie przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu kolejowego notowano w porze dnia (6,3 dB) i w nocy (10,2 dB).
		Kontynuowanie monitoringu pól elektromagnetycznych		b.d.	Budżet Państwa	W okresie sprawozdawczym na terenie powiatu Tarnowskiego badań w zakresie emisji pól elektromagnetycznych nie prowadzono W 2017 roku na obszarze powiatu tarnowskiego zlokalizowano 1 punkt pomiarowy monitoringu pól elektromagnetycznych w środowisku – w mieście Zakliczyn (kategoria obszaru: pozostałe miasta). Wartość natężenia PEM w tym punkcie wynosiła 0,29 V/m i była znacznie poniżej wartości dopuszczalnej. Średni poziom PEM dla obszaru pozostałych miast wynosił 0,265 V/m i utrzymywał się na poziomie z roku 2016. Badania wykazały, że wartości natężenia PEM we wszystkich

						punktach na terenie województwa małopolskiego nie przekraczały wartości dopuszczalnej, wynoszącej 7 V/m.
		Inwestycje drogowe				
	2023	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 977 Tarnów-Gorlice odc. Ref.020 w km 1+678888-1+806 w m. Poręba Radlna	Zarząd Dróg Wojewódzkich W Krakowie	435 787,71	budżet województwa, Gminy Tarnów	Zadanie realizowane w roku 2023
		Zabezpieczenie osuwiska wraz z rozbudową DW 977 w miejscowości Nowodworze	Zarząd Dróg Wojewódzkich W Krakowie	14 451 002,52	budżet województwa, Środki Unii Europejskiej	Zadanie realizowane w roku 2024
		Koszty związane z poprawą stanu nawierzchni, dbałość o jakość i czystość drogi, pielęgnacja terenów zielonych, interwencje usuwania martwych zwierząt z pasa drogowego	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Krakowie	b.d.		Wyszczególnienie kosztów nie jest możliwe z uwagi na rozliczanie prac dla całego odcinka drogi znajdującego się w granicach zarządu oddziału – Rejon Tarnów
		Budowa chodnika przy DP 1371K w m. Wola Rzędzińska długość 538m	Powiatowy Zarząd Dróg	26 890,62	Budżet powiatu (środki z funduszu RFRL)	Zadanie współfinansowane przez Gminę Tarnów
		Modernizacja chodnika przy ul. Słonecznej tj. DP 1396K relacji Zgłobice-Szczepanowice w m. Zgłobice (kontynuacja prac w kierunku Błonia) długość 283mb	Powiatowy Zarząd Dróg	48 878,01	Budżet Powiatu	Współfinansowanie gmina Tarnów
		Kanalizacja deszczowa w m. Jodłówka-Wałki-Stare Żukowice DP1371K Tarnów-Wałki- Stare Żukowice	Powiatowy Zarząd Dróg	19 990,14	Budżet Powiatu, PZD remonty bieżące	zrealizowano
		Wykonanie dokumentacji projektowej: Przebudowa mostu drogowego w ciągu DP 1401K Nowodworze-Rzuchowa w km 3+652 w Świebodzinie	Powiatowy Zarząd Dróg	18 450,00	Budżet powiatu	Częściowo realizacja – kontynuacja w roku 2024
	2024	Przebudowa drogi powiatowej 1371K-Tarnów-Wałki – Stare Żukowice (zatoki, chodniki)na odc.I w km 3+522 – 3+579 (57m zatoka) m. Wola Rzedzińska na odc.	Powiatowy Zarząd Dróg	830 708,00	Budżet powiatu RFRL 650 151,00zł, Środki powiatu –	zrealizowano

		II w km 7+253 – 7+311(58m zatoka) m. Wola Rzędzińska Na odc. III w km 9+ 262 – 10+238 (976mb chodnik) m. Jodłówka-Wałki			Gmina Tarnów 180 557,00zł	
		Remont DP 1401K Nowodworze – Rzuchowa m. Nowodworze, Radlna, Ś Świebodzin dł. 885mb (z tego m. Nowodworze 165mb; m. Radlna 145mb	Powiatowy Zarząd Dróg	605 532,69	Polski Ład	zrealizowano
		Remont DP 1350K relacji Tarnów-Zgłobice-Koszyce Małe w km od 2+200 do km 2+850 w m. Zbylitowska Góra	Powiatowy Zarząd Dróg	441 144,24	Budżet powiatu 220 572,24 RFRL 220 572,00 Bieżące remonty	zrealizowano
		Wykonanie dokumentacji projektowej Przebudowa mostu drogowego w c. DP 1401K Nowodworze –Rzuchowa w km 3+652 w m. Świebodzin	Powiatowy Zarząd Dróg	53 505,00	Budżet powiatu	zrealizowano
		Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania: „Budowa przejścia dla pieszych w c. DP 1376K w rejonie wiaduktu kolejowego w m. Wola Rzędzińska	Powiatowy Zarząd Dróg	20 900,00	Budżet powiatu	zrealizowano
		Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania „Budowa przejścia dla pieszych w c. DP 1356K w rejonie skrzyżowania z ul. Spacerową i Wesołą w Koszycach Małych	Powiatowy Zarząd Dróg	15 375,00	Budżet powiatu	zrealizowano
	RAZEM			16 968 162,93		
2.	Gospodarowanie wodami	Odcinkowe odmulenie potoku Radlanka w m.Poręba Radlna oraz Radlna	RZGW Kraków ZZ Nowy Sącz	89 129,00	Budżet Państwa	zrealizowano
		Wycinka drzew i przerosłów w przekroju regulacyjnym , utylizacja materiału, porządkowanie terenu przy potou Radlanka, Dębica	RZGW Kraków ZZ Nowy Sącz	Siłami własnymi		zrealizowano
		Odmulenie potoku Od Tarnowa	RZGW Rzeszów ZZ Dębica	1 150,00	Budżet Państwa	zrealizowano

4.	Zasoby przyrodnicze	Turystyczne zagospodarowanie leśnych zbiorników wodnych w miejscowości Zbylitowska Góra	Nadleśnictwo Gromnik	70 000,00	Środki własne Nadleśnictwa Gromnik	Zadanie nie zostało zrealizowane i jest przesunięte do realizacji do roku 2028
		Realizacja zadań wynikających z Planów urządzania lasów	Nadleśnictwo Gromnik, właściciele lasów niepaństwowych	b.d.	Środki własne Nadleśnictwa Gromnik	Zadania własne Nadleśnictwa, realizacja bieżąca ze środków budżetowych
		Opracowanie planów urządzania lasów niepaństwowych	Starostwo Powiatowe w Tarnowie	b.d.	Budżet Starostwa	Zadanie realizowane w ramach nadzoru Starosty nad lasami niepaństwowymi
		Ocena udatności upraw zalesieniowych wraz	Starostwo Powiatowe w Tarnowie	b.d.	Budżet Starostwa	Zadanie realizowane w ramach nadzoru Starosty nad lasami niepaństwowymi
		Przekwalifikowanie zalesionych gruntów rolnych na leśne	Starosta, właściciele gruntów	b.d.	Środki własne właścicieli gruntów	Zadanie realizowane przez właścicieli gruntów – korzystna zmiana w wysokości podatku od nieruchomości
		Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych zasadami zrównoważonego rozwoju	ODR, ARiMR	b.d.	Budżet Państwa	W ramach statutowej działalności
5.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Powstawanie ponadregionalnych instalacji do prowadzenia wspólnej gospodarki odpadami komunalnymi	Miasto Tarnów, gminy regionu tarnowskiego gospodarki odpadami wg WPGO	b.d.	Budżety gmin, Budżet Państwa, NFOŚiGW, Środki unijne	Aktualnie nie funkcjonuje porozumienie m. Tarnowa z pozostałymi gminami regionu tarnowskiego. Gospodarki odpadami prowadzona jest zgodnie z WPGO dla woj. małopolskiego
6.	Zagrożenia poważnymi awariami	Systematyczna kontrola zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii	WIOŚ, KMSP w Tarnowie	b.k.d.	Budżet Państwa	Na terenie gminy Tarnów występuje jeden zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii Naftobazy S.A. w Woli Rzędzińskiej.
		Realizacja ćwiczeń sztabowych i praktycznych w Zakładzie Dużego Ryzyka PERN S.A. Baza paliw Nr 9 w	KMSP w Tarnowie 2023r.	b.d.	Budżet Państwa	Zapobieganie powstawania poważnych awarii

		Woli Rzędzińskiej				
		Prowadzenie czynności kontrolno-rozpoznawczych zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska oraz kontrola przestrzegania przepisów przeciwpożarowych	KMSP w Tarnowie 2024r.	b.d.	Budżet Państwa	Zapobieganie powstawania pożarów
		Usuwanie skutków poważnych awarii przemysłowych i drogowych	KMSP w Tarnowie	Według potrzeb	Budżet Państwa	W latach 2023-2024 nie wystąpiły na terenie gminy Tarnów żadne awarie ani powodzie
		Aktualizacja tras optymalnego przewozu substancji niebezpiecznych, budowa parkingów dla pojazdów przewożących substancje niebezpieczne	Wojewoda Małopolski	b.d.	Budżet Państwa	Zadanie realizowane w ramach zadań własnych Wojewody Małopolskiego
		Kontrola przestrzegania europejskiej umowy „ADR” o przewozie substancji i materiałów niebezpiecznych	Inspekcja Transportu Drogowego (ITD.)	Bkd	Budżet Państwa	W ramach bieżącej działalności
		Doskonalenie technologii produkcji w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnej awarii	Podmioty gospodarcze	b.d.	Środki prywatnych przedsiębiorców	W ramach ulepszania technologii produkcji wynikającej z konkurencji technologicznej i biznesowej przez zainteresowane podmioty gospodarcze
	RAZEM 2023-2024			17 082 042,93		

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie uchwalenia raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska w Gminie Tarnów na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2028 w latach 2023 - 2024

Zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r., poz. 647, ze zm.) z wykonania programów organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raport, który przedstawia się radzie gminy.

Po przedstawieniu raportu radzie gminy, organ wykonawczy na podstawie w art. 18 ust. 3 wyżej wymienionej ustawy, przekazuje raport do organu wykonawczego powiatu.

W świetle powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.